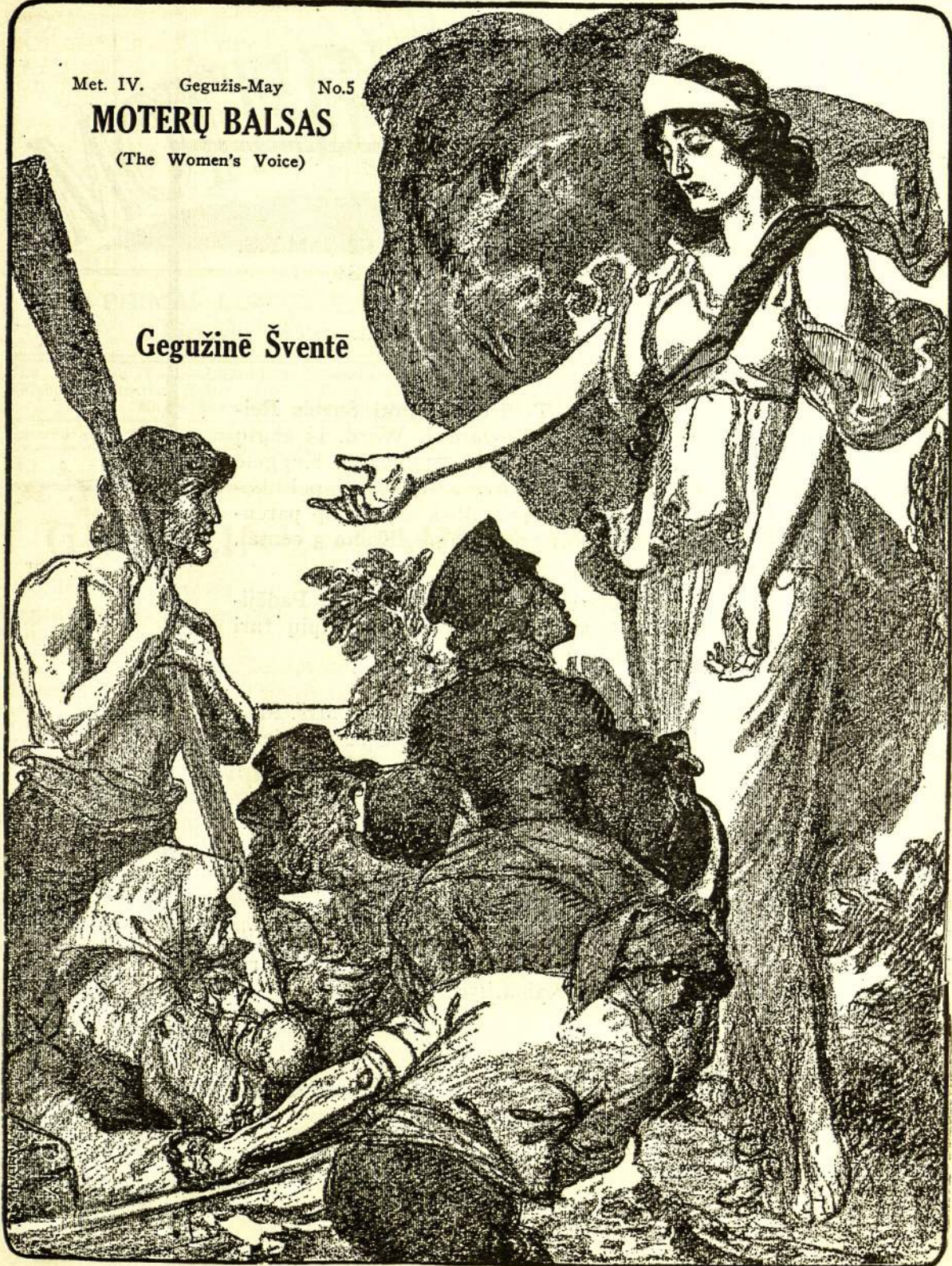

Met. IV. Gegužis-May No.5

MOTERŪ BALSAS

(The Women's Voice)

Gegužinē Šventē

**SKAITYKIT IR PLATINKIT L.M.P.S.
IŠLEISTAS KNYGAS!**

“Moteris Turėtų Užsiimti Savais Reikalais”. Parašė Edward J. Ward. Iš anglų kalbos vertė Amerikos Lietuvaitė. Knygelė nurodo moterų pareigą dalyvauti politikoje. Ji tinka per prakalbas arba šiaip parengimuose duoti prie įžangos. **Kaina 3 centai.**

“Moteris ir Jos Ekonominis Padėjimas”. Parašė Klara Zetkin. Puslapių turi 61. **Kaina su prisiuntimu 20c.**

“Kudikių Priežiura”. Parašė Mrs. Max West. Iš anglų kalbos vertė Ona Vidikienė. **Kaina 25c; apdaryta 35c.**

“Šeimyna Seniau, Dabar ir Ateityj”. Parašė V. Kapsukas. Istoriskas aprašymas šeimynos išsivystymo. **Kaina 15c.**

“Ką Kiekviena Motina Privalo Žinoti”. Parašė M. Sanger. Lietuvių kalbon vertė A. Petrika. **Kaina 25c.**

MOTERŲ BALSAS

PIRMAS LIETUVIŲ DARBININKŲ MĖNESINIS ŽURNALAS.

Lietuvių Moterų Progresyvio Susivienijimo Organas.

The Women's Voice—Lithuanian Monthly Journal. Published by the Lithuanian Women's Progressive Alliance of America. Editor Miss. J. Benes. Manager Miss J. Benes. Subscription: \$1.25 a year; 6 months 65c; single copy 10c. Address: Moterų Balsas, 219 N. 58th St., Philadelphia, Pa.

Entered as second-class matter October 5, 1916 at the Post Office at Phila. Pa. under the Act of March 3, 1879

No. 5.

Gegužis (May) 1920.

Metai IV.

GEGUŽINĖ==DARBININKŲ ŠVENTĖ

Slenkant metams po metų Gegužinė šventė darosi vis skaistesnė ir aiškesnė darbininkų klesai.

Atėjus Gegužinei susipratę darbininkai meta darbą, sulauko mašinas ir susirinkę svarsto savo reikalus, jieško būdų savo gyvenimui pagerinti, peržiuri nuveiktus darbus ir tuos, kurie prieš juos stovi, atmeta tuos tarimus, kurie atgyveno savo dienas.

Nelabai seniai svarbiausias obalsis Gegužinėse apvaikščiojime buvo reikalavimas 8 valandų darbo dienos. Tas tuomet atrodė svarbiausias reikalavimas, nes persidirbę, nuvargę darbininkai pamiršdavo, kad jie yra žmonijos svarbiausi palaikytojai ir gaivintojai.

Taip-pat neseniai Gegužinėse obalsiu buvo ir lygių teisių reikalavimas, bet tas jau dalinai atsiektas, ir darbininkai paėmę viską į savo rankas patįs tą reikalavimą įkunys.

Darbininkų atstovų suvažiavimas Paryžiuje 1889 m. įsteigė 1 d. Gegužės, kaip tarptautinę darbininkų šventę. Čia pat buvo įsteigtas ir II Internacionalas. Prasi-
dėjus pasaulinei karei, šis internacionalas

nejstengė išpildyti savo užduoties. Jis buvo apsirubežiavęs siauru parlamentarizmu. Šitame apsirubežiavime ir vadovai paskendo. Jie paskendo pelkėse reformavimo senos buržuazinės valstijos. Didžioji pasaulio karė aiškiai parodė, kad II Internacionalas yra supuvęs lavonas. Nors social-išdavikai po karei ir stengėsi tą negyvą kuną prikelti iš numirusių, tačiau darbininkų minios jau jų nebeklausė.

Kuomet Antras Internacionalas pradėjo vis daugiau tolintis nuo revoliucinio judėjimo ir kuomet revoliucinis proletariatas pamatė aiškius oportunistų palinkimus vadovų to Internacionalo ir pamatė prie kokio tikslo jie veda proletariatą,—jie juos atmetė ir įsteigė revoliucinį III Internacionalą suvažiavime kovo 2 d. 1919 m. Maskvoj. Šis Internacionalas pasiryžo vadovauti revoliucinį proletariatą.

Augant darbininkų judėjimui daug senų obalsių liko tik praeities šauksmu. Vienas iš tų pasenėjusių reikalavimų yra 8 valandų darbo dienos. Dabar pasaulio darbininkai reikalauja ne 8 val., bet nustatymo darbo valandų ant tiek, kiek šalis rei-

kalauja darbo pagaminimui pakankamai reikmenų palaikymui šalies.

Išsivystymas industrijos suteiks darbo žmonėms daugiau laiko. Mašinų išstobulinimas pagamins išdirbinius daug greičiau ir greitoj ateityj darbininkams reikės tik apie 3 val. į dieną dirbti, kad pagaminus pasauliui pakankamai reikmenų.

Praeityj apvaikščiojimas 1 d. Gegužės reišė tik sudrutinimą energijos darbinukuose darbuotis skleidime susipratimo tarpe savo klesos draugų. Tuomet darbo žmonių priešas—kapitalizmas buvo tvirtas, nepergalimas. Dar negalima buvo permatyti ženklų silpnėjimo kapitalistinės sistemos. Naujas pasaulis darbin. dar nepermatomai

sijoj sugriuvo visai ir niekuomet jau ji tenai nesugrįš. Tuo pačiu tarpu revoliucinė banga pradėjo užlieti visą Europą.

Šita revoliucinė gadynė pagamino naujus obalsius ir naują taktiką proletariato kovai. Europoj darbininkai nebereikalauja laikinų gyvenimo sąlygų pagerinimo, bet reikalauja pilnos kontrolės ant industrijos. Jų obalsis—“Visa galė darbininkams”.

Tas reikalavimas auga netik tose šalyse, kurios dalyvavo pasaulinėj karėj, bet ir taip vadinamose neutralėse šalyse neužsiganėdinimas senąja tvarka plačiai įleidęs šaknis darbininkų miniose.

Pavyzdžiuj Švedijoje, kuomet 1919 m. pradžioj valdžia pradėjo mobilizuoti ka-

Делегаты первого съезда Коммунистического Интернационала в Москве (2-6 марта 1919 г.).

Delegatai pirmojo suvažiavimo Komunistų Internacionalo.
(Moskva, 2-6 kovo, 1919).

toli tuomet atrodė. Darbininkai tuomet veikė tik pilni pasitikėjimo, kad jų gadynė ateis. Jie žengė Markso ir Engelso nustatytais keliais. Jie žinojo, kad kapitalizmas turės sugriuti prieš proletariato armiją.

Apvaikščiojant Gegužinę 1917 m. mes jau matėm pradžią kapitalizmo griuvimo. Gegužinę švenčiant 1918 metais kapitalizmas pradėjo svyruoti jau ne vienoj šalyj, bet daugelyj. Senoji kapitalistų tvarka Ru-

riuomenę prieš bolševikus, tai darbininkai padavė ultimatumą, kad jei valdžia nepalies siuntusi kariuomenę žudyti revoliucinio Rusijos proletariato, tai čia-pat, Švedijoje bus suorganizuota armija ir sulaikys tą jų žingsnį.

Šių metų Gegužinė mums rodo, kad socialė revoliucija nėra daugiau vien teorija, bet jau vykiasi gyveniman. Ką susipratęs pasaulio proletariatas nori atsiekti vi-

sur,—Rusijoje jau turi. Sukilimai darbininkų prieš išnaudotojų klesą plėčiasi ir tvirta kova susipratusio proletariato su išaugusiu tarptautiniu imperializmu virte verda.

Jinai paastrėjo su pasekmingu Rusijos proletariato žingsniu. Vokietijoje darbininkų kova irgi verda, bet, deja, jų žingsnius ap sunkina social-išdavikai susivieniję su buržuazija. Vokietijos darbininkų laimėjimai atneš dar daugiau energijos kitom šalim ir daugiau sujudins kapitalistinę sistemą. Visoj vidurinėj Europoj sukilimo dvasia sparčiai plėtojasi.

Anglijos darbininkai stato griežtus reikalavimus. Francijoje grėsia generalis streikas. Čia pat irgi neužsiganėdinimo dvasia plėtojasi. Neseniai angliakasių streikas nemažai išgazdino piniguočius. Dabar geležinkelio streikas sujudino šalį. Tas be abejo atneš didesnę priespaudą-reakciją, bet darbininkai tvirti ir jų pergalė anksčiau ar vėliau užtikrinta.

Švęsdami tarptautinę šventę šiais metais, mes jau turime ne svajones bei teorijas, bet gryną faktą. Kapitalizmas jau griuva ir nyksta taip, kaip K. Marksas aiškino. Proletariato susipratimas auga kasdien. Žiurint į platų pasaulį,—visur matosi kova darbininkų su jų išnaudotojais.

Šios Gegužinės sulaukė mes permatoje jau aiškų kelią į laisvę. Tiesa, kova dar nėra laimėta. Kapitalizmo sistema dar nepanaikinta, bet proletariato armija žengia pirmyn, ir nėra abejonės, jog pergalė bus mūsų. Klesų kova pasiekė savo galutiną laipsnį. Principai už kuriuos darbininkai kovoja, yra šviesūs, aiškūs, ir pergalėj yra vienatinė viltis gresnio surėdymo. Nors toji kova dar išsaus daug aukų, dar daug tokių kovotojų, kaip K. Liebknechtas ir R. Luxemburg padės savo gyvastį, bet revoliucinis proletariatas turėdamas šviesų kelrodį

—III Internacionalą,—nenušiminęs eis linkui pergalės ir atsiekimo savo tikslo.

A. Aldeniūtė.

Švęskim Gegužinę

Nuo seniai Europos susipratusieji darbininkai užjauzdami Gegužinei šventei, kai po vienintėliai tarptautinio ir klesinio susipratimo šventei, kas metas su didžiausiu entuziazmu stengiasi atiduoti jai prideramą pagarbą, apvaikščiojant ją. Tas apvaikščiojimo obalsis: “Darbininkai visų šalių vienykitės” ir mums Amerikos darbininkams liepsnoja širdyse. Nenorėdami likti apsileidusiais tarptautinio proletariato tarpe ir mes Amerikos darbininkai einame kas metai žingsnis po žingsniui pirmyn, kviesdami plačiąją darbo minią į galingąjį mūsų armijos frontą—Socializmą. Taip buvo seniau, taip buvo pereinamais metais ir dar labiau turėtų būti veikama šiais metais.

Seniau mums, Amerikos darbininkams (ypač lietuviams) sunkūs buvo apvaikščiojimai delei neturėjimo stipriai suorganizuotos organizatyvės darbo jėgos. Mūsų apvaikščiojimams trukdė įvairūs pašlemėkai: klerikalai su davatkomis ir lygūs jiems fanatiški veidmainiai tautininkai. Augant, tečiau, minių susipratimui, augo ir mūsų jaunutė tarptautinės brolybės pajiega, naikindama pamažėli priešininkų pastangas. Bet štai pernai susilaukėme dar piktesnių priešininkų.

Kapitalistinės karės išauklėti militaristai užpuolė mūsų burius demonstruojančių draugų ir draugių kuone visuose Jungtinių Valstijų miestuose. Labiausia pasižymėjo bjaurios reakcionierių ryklės Clevelande, Bostone, New Yorke ir kur tik didesnė darbininkų broliška vienybė sparčiau pradėjo liepsnoti...

Clevelande ant viešojo pleciaus net kraujas prasiliejo, kuomet ant ramiai demonstruojančiųjų darbininkų puolė įsiutusiai kapitalistų šnipai, žandarai ir net karėiviai. Susirėmime vienas draugas ukrainietis likosi užmuštas, o daugelis sužeista ir į kalėjimus sukimšta. Žinoma, gavo ir keletas užpuolikų...

Šiais metais reakcionieriai dar pikčiau elgiasi su mumis ir nėra abejonės, kad priešieis nemažai nukęsti laike gegužinės šventimo. Bet, pernykštis Clevelando darbininkų narsumas ir vienybė neturėtų mums niekadods išdilti iš minčių ir sulaukę Gegužinės šventės dar labiau suglaustomis jėgomis varytume pasiluosavimo darbą pirmyn! Pernykštis mūsų draugų nukentėjimas neturėtų buti mums baimė ar nusileidimas, o tik veiklesnio organizavimosi padaršinimas prieš juodašimtišką kapitalizmo tvarką.

Šimtai mūsų draugų pernai apvaikščiojusių su mumis kartu Gegužinę šventę, šiais metais kenčia kalėjimų urvuose. Jųjų socialistiniai įsitikinimai su pasiilgimu šaukia nuo mūsų paluosavimo. Jųjų jausmai ir idealai sveikina mus linkėdami kuoplačiausių minių ateiti ir paluosuoti juos...

Tai kodel gi mes, darbininkai ir darbininkės, negalime jiems pasiųsti, kad ne ką kitą, tai nors skaitlingo apvaikščiojimo Gegužinės šventės raminimo garsus?

Budėkime! Apleiskime kasdieninius darbus dienoje gegužinės ir švėskime ją, kaip tik yra galima!

Neatsilikime nuo Europos darbininkų. Ir nepamirškime obalsio—Darbininkai visų šalių, vienykitės!

Taigi, vienykimės!

J. Aceris.

Tulas korespondentas "Laisvėj" rašė: "...atsibuvo LMPS. kp. susirinkimas. Nors aš ten nebuvau, bet girdėjau, kad joms gerai klojasi. Vieną dalyką, tai patariu moterims päsismokinti, kad ir iš vyrų: tvarką vesti susirinkime".

Še jums, kad norit! Nebuvo ir žino, kad tvarka vedama negerai.

Kad tai butų tiek daug norinčių mokintis, kiek yra norinčių kitus mokinti. "Patarti" ir "mokinti" lengviaus, negu mokintis.

Veronika Chicagietė.

Motinos ir Vaikai Sovietų Rusijoje

Sovietų Rusijoje šliubas nieko nekaštuoja. Visa ceremonija susideda iš to, kad užsiregistruojama į tam tikrą biurą ir išreiškiama sutikimas abiejų pusių.

Dar daugiau,—vedančius žmones valdžia padaršina, suteikdama jaunavedžiams donavny, reikalingiausių pradžia gyvenimo, k. t.,—duoda lovą ir reikalingus baltinius prie jos, 40 aršinių audeklo, 80 svarų miltų ir reikalingiausių virtuvės dalykus. Jaunavedžiai taip-pat gauna speciales korteles, kurių pagelba jie gali pirkt namams rakandus Sovietų krautuvėse pigiausiomis kainomis.—Taip rašo pargrįžęs iš Rusijos G. Lansbury, "The London Daily Herald" redaktorius.

Rusijos kudikis, nepaisant į jo visuomeninį padėjimą yra mokinamas valstybės lėšomis iki 16 metų amžiaus.

Rupinimasis motinomis ir kudikiais priklauso departamentui, kuris rupinasi visuomenės gerove. To departamento rūpesčiu, laike revoliucijos buvo įsteigta visa eilė gimdymo ir kitokių prieglaudų, vaikams daržų ir kolonijų.

Sovietų valdzios obalsis—"vaikai—gyvenimo žiedai",—vykinama gyveniman visoj pilnybėj, ir niekur vaikais taip nesirupinama, kaip Sovietų Rusijoje.

Rupinimasis motinomis—ne labdarybė, o visuomeninė pareiga.

"Mot. Balso" skaitytojai jau žino, jog motina netik turi teisę, bet ir priversta yra aštuones savaites prieš ir tiek-pat laiko po gimdymo nedirbt. Tuo pat laiku ji turi teisę gauti daugiau maisto. Jeigu moteris laike gimdymo pasilieka namuose, ji gauna veltui daktarišką pagalbą.

Jeigu moteris nori, ji gali apsigyvent puikiai įrengtoje prieglaudoje del motinų ir kudikių. Tos prieglaudos randasi puikio-

se rumuose buvusiųjų buržujų. Jinai gali čia apsigyvent 1 mėnesį prieš gimdymą ir pasilikti (jeigu nori) visus metus po gimdymui. Visą tą laiką gauna specialią maitinimą ir veltui daktarišką pagalbą.

Tos moters, kurios namuose auklėja kūdikius, turi laikas nuo laiko atnešt savo kūdikį į ligonbutį dėl apžiūrėjimo; čia-pat ji gauna reikalingus nurodymus kūdikio auginimui.

Tos prieglaudos yra ne kaipo labdarystės įstaigos, o kaipo pildymas tiesioginėms priedermėms Sovietų valdžios link savo piliečių.

“Mes netik prigelbstim nelaimingiems kūdikiams, bet einame prie to, kad tų nelaimingų kūdikių visai nebutų”,—užreiškė man vienas tarnautojų visuomenės gerovės departamente.

“Mes jau pasirūpinom apie tai, kad visi vaikai naudotųsi lygiomis teisėmis, kad visi vaikai, kaip buržuazijos, taip ir darbininkų, gautų viską, ką mes tik galim duoti jiems”.

Tose vietose, kur gyvenimas brangus, kiekviena motina gauna specialę pašalpą—600 rublių į mėnesį.

Instrukcijos motinoms.

Tuo laiku, kai aš buvau Maskvoj, ten buvo įsteigta nuolatinė motinystės paroda. Tokios parodos manoma steigti daugelyj vietų Sovietų respublikoj.

Toji paroda duoda aiškiai suprasti, kaip daug atidžios dėda Sovietų respubliką į augančią gentkartę.

Ant vienos didelės salės sienų yra iškabinėta įvairūs piešiniai, kurie parodo net ir labiausia neapšviestam žmogui apie pareigas busimos motinos.

Yra net piešiniai aiškinanti alkoholizmą, paveldėjamas ir kitokias ligas, o taip-pat piešiniai parodanti įvairius laipsnius kūdikio (vaisiaus) augimo.

Vienam kampe randasi pavyzdys drapanų, kurias patartina nešiot nešiom moterim. Popierinės iškarpos (modeliai) tų

drapanų duodama veltui.

Labai smulkmeningai aiškinama, kaip reikia užsilaikyt po gimdymo.

Vaikų skyriuj randasi įvairūs iliustruoti paaiškinimai vaikų ligų ir kaip su jomis kovot; taip-pat aiškinama kas dėl vaikų maisto, drapanų, žaislų ir tt.

Ant kiek aš galėjau patėmyt, tai jokia smulkmena kas lytisi gimdymo, nebuvo praleista toj milžiniškoj parodoj.

Visuomenės gerovės departamentas netik rupinasi mažais kūdikiais, bet ir paugančiais. Jis įsteigė didelį skaičių įstaigų, kurių tikslu yra rūpintis vaikais senesnio amžiaus. 1280 tokių įstaigų randasi 36 gubernijose.

Vaikų kolonijos.

Žymiausia tokių kolonijų randasi “Rusijos Versalyj”, buvusiam Carskoje Sielo, —12 mylių nuo Petrogrado. Dabar tas miestelis vadinasi “Dietskoje Sielo”. Rumuose, kuriuose trys metai atgal gyveno karališkoji šeimyna ir visa armija parazitų, dabar ten randasi tukstančiai Petrogrado darbininkų vaikų.

Milžiniški išpuošti palociai, kuriuose įvykdavo puikiai pasilinksminimai, dabar pripildyti ilgomis eilėmis lovų, kuriose miega kūdikiai.

Kiti rumai paversti į valgyklas, mokyklas ir mankštinimosi (gimnastikos) vietas. Visas miestelis atiduotas vaikams nuo 4 iki 12 metų amžiaus.

Vienatiniais suaugusiais žmonėmis ten randasi tik daktarai, felšeriai ir mokytojos.

Nėr abejonės, kad niekur ant svieto vaikai negyvena taip puikiai ir linksmai kaip Vaikų Miestelyj.

Kada gražus oras, vaikai valgo po atviru dangum ir žaidžia ant tam tikrų plečių, ant kurių pirmiau žaisdavo tik vaikai Romanovo giminės.

Jie gauna gerą maistą, daktarišką pagalbą, apšvietimą, ir visa tai dovanai.

Suaugusiems Petrogrado žmonėms prisieina nedavalgyt, bet vaikams Vaikų Miestelyj—niekad.

Yra taip-pat desėtkai vasarinių vaikų kolonijų, kurios randasi daugiausia palei upę Volgą. Tos labai panašios į Amerikos vaikų farmas, kur labdaringos įstaigos siunčia vaikus vasaros laiku.

Bet skirtumas tarp jų yra tame, kad Sovietinės kolonijos yra produktas ne mielaširdystės, o atlikimo valdžios pareigų auklėjant jaunąją gentkartę ir drutinant ją protiškai ir fiziškai. Tokiu savo darbu Sov. Resp. mano komunizmą iš idealo paverst į tikrą gyvenimą.

Užsieniuose leidžiama paskalai, buk Sovietų Respublikoj "nacionalizuoti vaikai". Tos paskalos taip-pat neturi po savim pamato, kaip ir paskalas apie "moterų nacionalizavimą".

Vienatinė teisybė veriasi tame, jog eina prie to, kad valstybė rupintųsi vaikų auklėjimu. Dabartiniu laiku net nė nemana da pertikrint tėvus, idant jie sutiktų atiduot savo vaikus Sovietų valdžiai.

Kiekviena motina gali atvest savo kūdikį į Vaikų Miestelį arba į kitą kokią koloniją ir palikt ten dieną, savaitę arba ir metus laiko. Vienu žodžiu, gali ten palikt ant kiek nori laiko. Dar daugiau,—motina, palikusi kolonijoj kūdikį, gali tuoj, kad ir kelioms minutoms praslinkus, pasiimt jį atgal. (N. Y. World) R-is.

Moterų Paliuosavimas Sov. Rusijoj

Tai yra faktas, jog per pastaruosius dešimt metų nebuvo pasaulyj nei vienos demokratinės partijos, nei vieno asmens tarp buržuazinių respublikų vadų, kurie būtų padarę moterų paliuosavimui bent šimtinę dalį to, kas tam tikslui padaryta Rusijoj per vienus metus. Panaikinta visi įstatymai, kurie varžė moteries teises. Pav., panaikinta įstatymai, kurie darė kliutis persiskyrimui; nušluota šalin šlykščios ceremonijos (formališkumai), kurios budavo vartojamos susekimui "nelegalių" vaikų tėvų ir kitų giminių. Tie gi įstatymai tebėra

galioj visose civilizuotose valstybėse, ir daro gėdą buržuazijai ir kapitalizmui. Mes turime teisę didžiutis progresu, kurio mes pasiekėme šioj srityj. Bet mes, išklabinę pamatus buržuazinių įstatymų ir įstaigų, aiškiai supratome, kad mūsų darbas turi prirengiamąjį pobūdį, kad jo uždavinys tėra vien prirengti pagrindus, ant kurių turės but pastatytas namas.

Mes da nedirbame paties statymo darbo. Moteris, nežiurint visa ko, tebėra namų vergė. Paliuosavimo įstatatai jai naudos nesuteikia, kadangi jinai tebėra pavergta visiems nuobodiams ir smulkiems namų vedimo darbams, kurie ją laiko supančioję virtuvėj, vaikų auklėtuvėj ir kurie daro iš jos aplamo neproduktyvio darbo grandinį (lenciugą) smulkių kankinimų, kurie tuo pačiu laiku ir ją slėgia ir jos protą bukina.

Tikro moteries paliuosavimo, tikro komunizmo nebus ligi tol, kol proletariatas, paėmęs vadeles į savo rankas, nesuorganizuos kovos prieš naminę verguvę, arba, geriau pasakius, kol visuomenė nebus visiškai išnaujo sutaisyta pamatais bendros ir socialistinės namų vedimo organizacijos.

Praktiškas to programo vykinimas jau prasidėjo. Pasekmės beveik da nejaučiamos. Bet mes neturime už menką daiktą laikyti tuos silpnučius, viltingus pumpurėlius. Žmonių valgyklos, vaikų daržai tai yra savo rūšies nauji diegai, toli gražu da nesubrendę, tačiau jie galimai veda linkui moteries paliuosavimo praktikoj, ačiu pašalinimui jos nelygybės su vyru srityj visuomeninio gaminimo (produkcijos) ir gyvenimo.

Tos priemonės nėra naujos. Kaip ir visi socializmo darbai, jos buvo aplamai kapitalizmo suorganizuotos. Bet kapitalizmo tvarkoj jie sudarė tik išimtį. Didžioj daugumoj atsitikimų tie darbai suteikė liudniausius pavyzdžius spekuliacijos, godumo ir prigavystės. Arba jie buvo paversti į įstaigas tos buržuazinės labdarybės, kurios taip teisingai neapkenčia ir niekina geriausi proletariato gaivalai.

Mes esame paėmę į savo kontrolę di-

desnę tų įstaigų dalį, ir jos pradeda pamesti savo senobinį pobūdį.

Mes nešaukiame apie jāsias gatvėse, nors buržuazija puikiai supranta, kaip garinti savo įstaigų nuopelnus.

Priešingai buržuazinei spaudai, su jos didžiomis skaitytojų skaitlinėmis, kuri didžiuojasi savo darbais, kaip keliančiais tautos garbę, mūsų spauda neieško laiko apgiedojimui nuopelnų mūsų žmonių virtuvių.

Ir vis tik tiesa, kad jos rymo ant šių pagrindų: darbo taupymas (ekonomija), maisto taupymas, sveikatos sąlygų gerinimas ir moteries liuosavimas iš naminės vergijos.

—Iš Lenino knygelės "Didžioji Inicatyva".

Moteris kaip Tvėrėja

Šimtai knygų yra prirašyta apie žmogų vyriškosios lyties, kaip jis buvo galingas ir išmintingas, koks buvo kovotojaskariauninkas, kiek kur žmonių išmušė, arba išpjovė. Kaip jis padėjo pamatą visam tam, ką mes šiandien matome. Vartai žmogus istorijos lapus ir manai sau: nejaugi tuo laiku moterų visai nebuvo? Nejaugi jos jokios rolės nelošė žmonijos vystymesi? Nejaugi jos negimdė ir neauklėjo tuos galianus vyrus? Tai dar istoriškuose laikuose, o jau yra slepiama jų darbai, o ką jau besakyti apie priešistoriškąją gadinę, kur reikia graibytis tamsiame, miglotame, primityviame rūme, kad sužinotum, kas tuomet dėjos ant žemės kamuolio.

Jeigu nebutų užgimęs Darvinas, Bachovenas, Morganas, Bebelis,—tai ištikrųjų, turėtume manyti, kad moteries nebuvo ant žemės kamuolio. Apart augščiau paminėtų sąžiningų tyrinėtojų, kiti visi, matyt, buvo dideli krikščionys arba žydai. Kad neapkęsti viso to, kas tik yra moteriška, parodo mums biblijos pasaka apie Adomą ir Jievą, kur moteris perstatoma, kaip nedorėlė, niekšė.

Tie istorikai, jeigu kur ir mini moterį, tai tik ten, kur negali užslėpti, arba kur nori moterį pajuokti, ar apjuodinti ją juodžiausiais dažais.

Aš čia noriu apibėgti tik abelnai apie nuveiktus moteries darbus priešistorinėje gadinėje.

Kuomet vyras lakstė po miškus su pagaliu ir galvojo, kaip čia tą žvėrį užmušus arba gyvą pagavus, moteris, pasilikusi pas namų ugnvietę, buvo tos sunkios naštos nešėja. Ji buvo kudikių auklėtoja, ji turėjo surasti budus, kaip apsaugoti nuo gamtos žiaurumų, ji atrado budus apsidengti savo kūną, kuomet gamta iš jos atėmė prigimtą aprėdalą—plaukus; ji buvo pirmutinė, kuri pradėjo valgyti visokias žoles, ji pynė pintines, audė, lipino puodus, ji pirmutinė žemdirbė, prijaukintoja laukinių žvėrių,—vienu žodžiu, pranokėja viso to, kas rišasi su dailiu, ramiu, naudingumu žmonijos gyvenimu.

Persistatykime moterį-motiną su kudikiu ant rankų tarpe neišeinamų miškų bei draskančių žvėrių, ir tuoj dašiprotėsime, kodėl ji taip daug padarė žmonijos naudai. Mylėdama gamtiškai savo kudikį, ji panaudojo visus savo proto gabumus, kad suradus budus, kuom jį maitinti, apdengti, padaryti jam pastogę.

Kur tik šeimynos tuo laiku apsistojo, arba gyveno, moteris visur rado naudingas priemones gyvybės palaikymui. Taip Polinezijoje, duonos medis, Afrikoje—palma, tapioka, sorai, Europoje—grudai, Amerikoje—kornai, bulvės.

Pradėjus žoles valgyti, ji sumanė kasti jų šaknis, ji pasidarė ir įrankį iš akmens arba pagalio. Toliau ji pradėjo rinkti sėklas ir sėti pati ten, kur ji panorėjo. Kuomet ji pradėjo sėti, ir kuomet užaugo vaisius, tuomet atsirado reikalas pasidėti ant kitos dienos. Ir ji dirbo šėtras, kur galima susidėti ant ilgesnio laiko maisto. Ji turėjo nešti viską ant savo pečių, kadangi tai nebuvo lengva, tai ji pasidirbo daiktą, su ku-

riuo galėjo vežti; taigi ji yra išradėja dabartinių vežimų bei geležinkelių.

Einant švelnyn žmonių organizmui, jie nenorėjo valgyti čielų grūdų,—tuoj nenulstantis moteries protas surado būdą, kaip grūdus padaryti smulkesniais. Ji pradėjo juos malti; pasidėjus ant didelio akmens, trynė juos mažesniu akmeniu. Lietuvoj dar ir dabar moters mala grūdus tokiu primityviu akmeniu.

Patyrusi, kad yra nuodingų žolių, ji atrado būdą, kaip tatai prašalinti; ji tai darė su karšto vandens pagalba.

Vyras, užmušęs kokį žvėrį, parėjo namon ir atsigulė prieš saulę. Moteris gi turėjo žvėrį parsinešti namon, nulupti kailį. Tas ją privertė pasidaryti įrankių. Ji buvo pirmutinė kailiadirbė ir siuvėja.

Stebėtinai puikių pintinių randa senovės grabuose, taip-pat ir audinių. Reikia atminti, kad audimas tai yra pamatas rašto. Kadangi jos ausdavo įvairių-įvairiausiais raštias, tai vėliaus audimas buvo naudojamas susizinojimui vieny su kitais. Valdovai, ypatingai naudojosi tuomi.

Moteris buvo taip-pat pirmutinė varsuotoja drapanų. Matydama, kaip gėlės žydi įvairiom spalvom, ji taip-pat norėjo

taip pasipuošti. Rinko gėlių žiedus, juos virino ir jai nusisekė turėti tokių spalvų drapanos, kaip tos gėlės.

Kalbos išvystyme taip-pat moteris buvo pirmutinė, kuri daugiau mokėjo už vyrą. Per dienų dienas apsupta įvairiais užsiėmimais, išrasdama vis naujus ir reikalingus gyvenimui įrankius, ji kiekvienam turėjo duoti vardą, taip-pat nuolatos kalbėdama su savo kudikiais, mokindama juos, ji išmoko kalbėti.

Moteris buvo pirmutinė, kuri pradėjo dainuoti. Sėdėdama prie kudikio gulyklos, ir norėdama, kad jis užmigty, niuniavo jam dainą savos kompozicijos. Visos tautos turi savo "lopšinę", tai yra seniausią dainą.

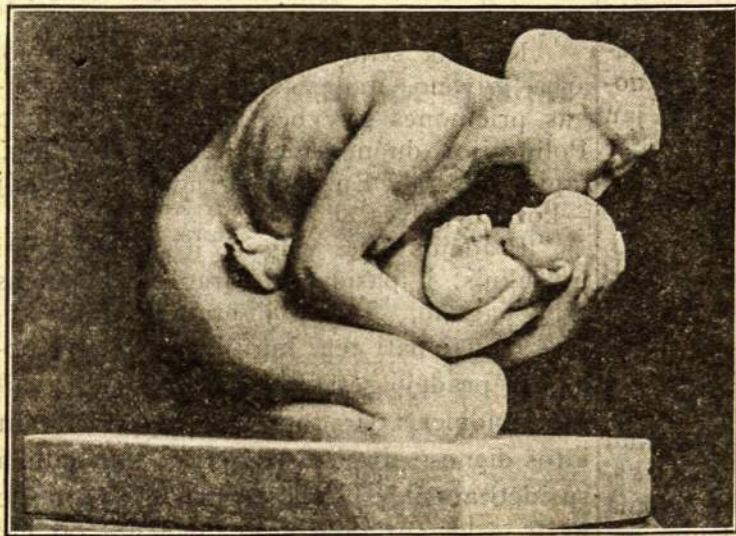
Labai daug butų galima prirašyti apie moteries nuveiktus darbus, bet tai reikėtų rašyti daug knygų.

Priešistoriniai tyrinėtojai, kurie slėpė ir slepia moteries naudingus darbus, yra vagis, ji apvogė istoriją. Susipratusios moters niekuomet jiems to nedovanos. Jie padėjo pamatą dabartinėm bereikalingom diskusijom, kas dėl moteries silpnaprotystės bei negeistinių šalies piliečių,—moterų. Vyrų pamatė, kad moteris gali juos aplenkti savo proto gabumais, uždėjo savo leteną ant jų. Moteris, kaipo kudikių auklėtoja, prisirišusi prie jų, pasidavė.

Kad moteris žinotų kiek jos naudos atnešė pasaulinei civilizacijai ir kad jos neitų krikščionijos vergiškumo takais, jos stovėtų lygiai supratime su vyrais, jeigu da ne augščiau. Bet ant savo nelaimės, jos yra dar didelės rėmėjos savo vergijos ir nenori pamatyti šviesesnio kelio.

Kitą kartą aš parašysiu apie moteris istoriškoje gadynėje.

Los Angelietė.

"Motina".

Arthur Lewin-Funckle.

Žmonių Sulyginimas

Ivykusios revoliucijos Rusijoje, Austrijoje ir Vokietijoje nušlavė nuo sostų karuotus asmenis. Vienur tie, per amžius tupėjusieji ant darbininkų sprando, parazitai nukentėjo daugiau, kitur mažiau. Rusijoje gi proletarinė revoliucija sunaikino tų parazitų visą galę. Austrijoje gi taip pat dalinai skaudžiai nukentėjo privilegijuotoji klesą. Nors daugelis jų pardavę savo turtus pabėgo į užsienius, vienok pinigų vertei nupuolus iki žemiausiam laipsniui, užsieniuose jie jau negali vesti savo senoviško prabangaus gyvenimo.

Amerikos kapitalistų laikraščiai laikas nuo laiko praneša apie tokių tituluotų "asabų" gyvenimą. Štai, neseniai buvo pranešta, jog buvusio caro sesuo pietų Rusijos mieste tarnavo kokioje ten įstaigoje, kaip grindų mazgotą. Amerikos Raud. Kryžius pasigailėjo jos ir sušelpė.

Dienraštyje "New York American" neseniai buvo taip gailėstingai aprašyta (kad silpnų nervų žmonėms gali ašaras išspausiti), apie pabėgusių į Šveicariją grafų, grafielių, kunigaikščių ir kunigaikštienių likimą. O, koki jie "nelaimingi"! Daugeliui jų prisieina užsidirbt pragyvenimą "prakaite veido savo", idant palaikyti savo gyvastį.

Rankos, kurios pripratusios buvo nešioti auksą ir deimantus, priverstos dabar čiupinėti bliudus restoranuose. Akys, kurios flirtavo su "augštomis asabomis", dabar flirtuoja su restorano lankytojais. Ir lupos, kurios šypsojosi jauniems grafams ir kunigaikščiams, dabar šypsosi paprastiesiems darbininkams delto, kad gavus "tips'ą".

Tiesa, daugelis jų laikas nuo laiko gauna paramos nuo savo prietelių francūzų, anglų ir amerikonų. Vienok nemažai yra ir tokių, kurie negauna, ir tokiems prisieina eiti į "apačią" pas minias.

Kuomet pakeleivis atvažiuoja į Šveicariją ir užėina į restoraną pasistiprinti, tankiai buna, kad mergina arba moteris patar-

nautoja, atnešanti jam užkandžio, buvo kada tai kokia grafiene ar kunigaikštienė, kuri pirmiau nešiojo ant galvos karūną su blizgančiais deimantais.

Ir vyrų padėjimas negeresnis. Tankiai pasitaiko, kad koks nors grafas ar kunigaikštis stovi eilėje prie valgyklos dėl pavarėlių ir laukia savo kaleinos. Tie žmonės pirmiau valdė milijonus ir su paniekinimu žiūrėjo į darbo žmogų, šandie jiems prisieina pergyvent kartais da prastesnį padėjimą ir už darbininko.

Tiesa, pati "vyriausioji galva" Austrijos imperatorius Karolius su savo šeimyna gyvena pertekliuje. Jie pergabeno į Šveicariją daug savo turto; apart to, jie surišti ankštais ryšiais su tebegyvuojančiais Europos sostais.

Nedvyvai todėl, kad toki buvusieji grafai ir kunigaikščiai ilgisi buvusios valdžios ir tikisi, kad kuomet nors ateis senieji laikai. Jiems įkirus toks gyvenimas ir neretai svajoja apie savo smagią ir linksną praeitį.

Vokietijos revoliucija nuvertė nuo sostų kaizerį ir daugybę karalių ir kunigaikščių, kurių Vokietijoje buvo daugiau, negu kokioje kitoje šalyje. Atėmė iš karuotųjų asmenų titulus ir valdžią, bet nuosavybės ir turto žvilgsniu Vokietijos privilegijuotoji klesą nenukentėjo. Štai mes ir matėme dabar kaizerio šalininkų pasikėsinimą atgauti valdžią į savo rankas. Tačiau, monarchistai jau atgyveno dienas ir nors jie svajoja apie atgavimą valdžios, vienok tas jiems jau niekad nepavyks. Ir todėl, Vokietijoje prasidėjus monarchistų sukilimu, baigėsi proletarinė revoliucija. Nors tuotarpu Vokietijoje darbininkų revoliucinis sukilimas ir nurimo, bet jis nenumirė. Prie kiekvienos progos jis gali vėl kilti da aštresnėje formoje. Ir jeigu dabar Vokietijos soc.-išdavikams su Ebertu ir Noske prysakyje pasisekė laikinai prigirdyti proletarinę revoliuciją kraujuose, tai ateityje, vienok, jiems patiems prisieis prigerti.

Ateitis priklauso proletariatui. R-is.

Naminė Mokykla

ĮDOMŲ DALYKAI MOKSLIŠKAI IŠAIŠKINTI.

Rašo Al. Margeris.

—Dabar, mama, papasakok mums apie maistą.

—Gerai, vaikeliai, aš jums paaiškinsiu dabar apie maistą.

—Maistas yra labai svarbus dalykas gyvūnų pasaulyje. Maistas augina, atbuda-voja nusidėvėjusias kūno dalis, priduoja kūnui energiją. Jūs, vaikeliai, negalėtumėt augti, jeigu ne maistas. Neigi jūs galėtumėt ką nors dirbti ar net ir mislyti. Kaip iš anglies pasidaręs garas, kad varo įvairius inžinuos, taip iš maisto pasidaręs kraujas varo žmogaus ar kito gyvūno kūną.

—Ar yra reikalinga, mama, kad vie-

nos rūšies maistas turėtų visas žmogaus kūnui reikalingas medžiagas?

—Nevisados. Tiesa, kada žmogus yra kūdikiu, tada jis maitinasi pienu, kuris, kaip jau aš jums sakiau, turi visas reikalingas medžiagas kūdikio organizmui. Bet tai visgi nereiškia, kad pienas yra pakankamu maistu suaugusiam žmogui. Pagaliaus, juo maistas yra įvairesnis, tuo yra geriau. Viena, įvairus maistas padaro geresnį apetitą, antra, padeda dirbti pilvui, tai reiškia, kad pilvui suvirškinti ar sužlebčioti yra lengviau. Be to, įvairus maistas suteikia žmogui smagumą valgyti, taip-pat jis (žmogus) turi smagumą savo skonio ir kvapnio jausmams.

—Ar visada žmonės vartojo tiek daug įvairių maistų, kaip kad šiandien?

—Ne. Maisto rūšis auga sykiu su civilizacija. Juo žmonės augščiau pakyla kulturoje, o jau ypač turte, tuo labiau jie pripranta prie įvairių maisto rūšių.

—Kodel mes verdame maistą?

—Virtas maistas geriau išsiziuri, o tokiu budu padaro geresnį pas mus apetitą,—tai viena. Virtas maistas, jeigu yra šiltas, tai buna daug priimnesnis, negu šaltas,—tai antra. Virimas suteikią maistui geresnį skonį ir kvapą,—tai trečia. Virimas užmuša mikroorganizmus, kurie gali buti maiste,—tai ketvirta. Virimas pritaiko maistą prie lengvesnių chemiškų permainų, kas ir palengvina pilvui žlebčiojimo darbą,—tai penkta. Virimas suminkština maistą, taip kad virškinimo syvai lengviau gali su juo apsidirbti,—tai šešta.

—Kokie yra abelnį maisto sudėtiniai?

—Nugi vanduo, riebalai, karbohidratai,—tai yra maistai, kurie apima cukrų, krakmolą ir šiems panašius daiktus,—proteiniai, organiškios rūgštys ir minerališkios

druskos,—šie visi daiktai sudaro visokius maistus.

—Kaži krakmolą turi bendro su maistu?

—Kraakmolą yra svarbiausia kai-kurių maistų dalimi. Krakmolo yra gruduose, šaknyse, vaisiuose ir daržovėse. Kviečių miltai turi krakmolo suviršum septyniasdešimts penkis nuošimčius; ryžių miltai—septyniasdešimts aštuonis; avių miltai—šešiasdešimts aštuonis; bulvės—aštuoniolika; pupos—suviršum penkiasdešimts septynis; žirniai—penkiasdešimts vieną; bananų turi dvidešimts du nuošimčių krakmolo. Čia matome, jog dauguma augmeninių maistų turi krakmolo, ir tai didžiausį nuošimtį.

—Mes dažnai valgome kvietinę duoną, ar kviečiai, mama, yra turtingas maistas?

—Žinoma, kad taip. Kviečių miltai, iš kurių mes darome duoną, daugiausiai turi krakmolo, net apie septyniasdešimts nuošimčių, turi ir vandens apie tryliką nuošimčių, taip-pat turi ir klijų apie dvyliką nuošimčių, riebalų turi vos apie du nuošimčius. Suprantama, tai ne lygu miltai; vieni turi daugiau maistingų medžiagų, kiti mažiau. Kviečiai yra labai išsiplatinęs maisto produktas; vienoj tik Šiaurinėj Amerikoj užauginama kas metai apie po bilioną arba tukstantį milijonų bušelių kviečių.

—Kornų, mama, ir labai daug užaugina Amerikoj, ar jie irgi yra geras maistas?

—Kornai jau dabar yra plačiai auginami ir kitose šalyse. Kornai apščiai turi riebalų, apie tris kartus daugiau, negu kviečiai, tris kartus daugiau, negu rugiai, du kartus daugiau, negu miežiai ir dviem trečdaliais daugiau, negu avizos. Kornams stokuoja betgi nitrogeniškų medžiagų ir minerališkų druskų. Bet abelnai sakant, tai yra veikiai darantis ar žmogų ar gyvulių riebiu ar daktu, maistas. Kornų maistas neperdaugiausia liuosuoja vidurius, visgi jis yra gana lengvai suvirškinamas. Kornai susideda apie iš aštuoniasdešimts nuošimčių karbohidratų, tai yra cukraus, krak-

molo ir šiems panašių daiktų, apie iš vie-nuolikos nuošimčių baltymų, netoli iš tiek vandens, apie iš šešių nuošimčių riebalų, apie iš dešimts nuošimčių vandens, apie tris likusius nuošimčius sudaro pelenai ir kitos medžiagos.

—Mama, mums dar nieko nepasakojai apie avių miltus, o mes valgome avizinę košę beveik kas rytas.

—Avizos auga beveik visame civilizuo-tame pasaulyj. Avių miltų svarbiausi sudėtiniai yra šie: penkiasdešimts vienas nuošimtis krakmolo, apie trylika nuošimčių vandens, apie dvylika nuošimčių nitroge-niškų medžiagų, apie šeši nuošimčiai rieba-lų, du nuošimčiai cukraus ir apie penkiolika nuošimčių kitokių medžiagų. Avių miltai, kaip matome, turi daug riebalų, protei-nų ir minerališkų druskų. Avių miltai yra labai geras, tvirtas maistas; visgi duona nedaroma iš jų, o tai todėl, kad juose randasi daug klijų. Daugiausiai avizos naudojama pagaminimui visokių pusry-čiams maistų.

—Kada tai sakei, mama, kad Lietuvoj žmonės daugiausia valgo ruginę, juodą duoną; ar rugiai yra geras maistas?

—Kodel ne, vaikeliai. Rugiai suside-da iš apie septyniasdešimts penkių nuošim-čių krakmolo, cukraus ir šiems panašių mai-stų, iš apie dvylikos nuošimčių baltymų, iš apie devynių nuošimčių vandens ir iš apie penkių nuošimčių kitokių medžiagų. Iš rugių daugiausiai yra daroma ruginė, juoda, duona. Tokia duona daugiausiai yra vartojama šiaurinėj Europoj. Paprastai sakoma, kad ruginė duona yra lengvesnė suviršinti ar sužlebčioti ir, tokiu budu, ji-nai palengvina pilvo darbą.

—Mama, mums dar nieko nesakei apie stimulus.

—Taip, vaikeliai; užtat dabar aš jums papasakosiu apie tai.

—Stimulai, kitaip sakant, akstinai arba sužadintojai organizme didesnio vaiklu-mo, yra šiandien labai priprasti žmonėms. Nemažai jų ir yra. Jie tačiaus nėra tiesio-

giniai maistai. Jie nesuteikia mūsų organizmui maisto, kurio dėlei organizmas gali augti ir gaminti savyje energiją. Tai reiškia, jogei stimulai neatlieka to darbo, kokį atlieka augščiau apkalbėti maistai. Užtat stimulai, pataisydami maisto kvapą ir skonį, padaro pas mus geresnį apetitą; be to, juk ir padeda virškinimo organams. Taigi nors stimulai nėra tiesioginiai maistai, be kurių mūsų kūnas gali apsieiti, visgi jie padaro ir šiek tiek gero mūsų organizmui.

—Kokie yra, mama, tie stimulai?

—Mums labiausiai priprasti stimulai yra šie: pipirai, garstyčios arba kaip mes sakome, muštarda, actas, arbata ir kava. Žinoma, šitie stimulai paakstina kai-kurių veiklumą mūsų organizme tiktai laikinai. Tai labai panašiai, kaip kad botagas paakstina arklį.

—Mama, ar tokie stimulai, kaip arbata ir kava, nėra mūsų organizmui kenksmingi?

—Tai priklauso, vaikeliai, nuo to, kaip mes juos vartojame. Daleiskime, arbata nėra mūsų organizmui blėdinga, jeigu tik mes atsakančiai ją prirengiame ir pagal tam tikro saiko vartojame. Arbatžolės, kaip mes vadiname, nereikia virinti; užtenka užpilti verdančio vandens ant jų ir palaikyti valandėlę, kad arbatžolės "nutrauktų". Arbatą niekad nereikia virinti, nes viena, virinimas pagadina skonį ir priiminą kvapą, gi antra, jeigu tik yra arbata virinama, tai ji išduoda taip vadinamą chemikalą "tanniną", kuris pažeidžia pilvo pamašalinius audinius. Jau kartą vartotą arbatą nereikia daugiau vartoti, nes tada jau neišvengiama tannino. Geriausiai, tai užpilti arbatžolės tik kelioms minutoms, sakysim, penkiomis, ir tuoj gerti, tai bus ir skani ir nekenksminga sveikatai. Jeigu šitaip yra arbata vartojama, tai ji yra net naudinga, žinoma užaugusiems žmonėms, stimulu, nes ji pažadina mūsų organizmą, o jau ypač kada mes esame ar fiziškai, ar protiškai nuvargę. Tačiau reikia ką kitą pasakyti apie priaugančius. Šiems by sti-

mulai dažniausiai yra kenksmingi, o ne naudingi; mat, jie trukdo sveiką pramedžiagės arba protoplazmo besiplėtojimą. Pagaliaus, juk mes ir turime atminti, jog arbata nėra maistas, kuris augina organizmo audinius; o tai svarbiausios veikmės bėgyje dvidešimties metų, suprantama, jaunųjų augimo.

—Mama, argi apie kavą mums nieko nepasakysi?

—Kur-gi ne, vaikučiai? Bet apie kavą beveik galima tą patį pasakyti, ką ir apie arbatą. Prirengiant kavą, betgi, yra ir skirtumelis nuo arbatos prirengimo; mat, kavą reikia pavirinti ir paskui galima ilgai laikyti. Kava, su saiku vartojant, užaugusiems yra net ir naudinga stimulu; paakstina nervus ir pašalina pavargimą prie sunkaus darbo. Betgi maziems ir priaugantiems kava yra negera duoti. Kava, matote, paakstina organus kartais prie visai nereikalingo veikimo.

—Mama, papasakok mums ką-nors ir apie narkotus.

—Narkotai, paprasčiaus sakant, svaiginti vaistai nėra geri daiktai mūsų sveikatai. Narkotai veikia kaip tik priešingai stimulams. Pavzd., eteris, chloroformas ir morfina nepažadina organizmo veiklumo, bet priešingai, pamažina esantį veiklumą. Paprastai sakant, tai neveikia kaip augščiau minėtas botagas, kuris pažadina arklį; bet kaip vadelės, kurios sulaiko arklį. Tokiu būdu ir reikia sakyti, jog narkotai yra substancijos, kurios tiesioginiu keliu pastume mūsų organizmą prie miego, atbukina mūsų jausmus, o kartais net ir visiškai padaro mus bejausliais.

—Mūsų papa vis dumia pypkę, ar tai nėra kenksminga sveikatai tabakas?

—Tabakas kenkia sveikatai, ypač priaugantiems. Paprastai manoma, kad jeigu tėvas ruko ir taip jau aiškiai tabakas jam nekenkia, tai esą, ir vaikams negali kenkti. Tai ne tiesa. Tabakas kenkia jaunuolių organizmo ir veiklumo besivystumui. Buvo tatau priritra net praktiškais

bandymais. Dr. Hitchcock (Amherst'o Kolegijos), kuris labai atsargiai matavo studentus ir tai bėgyje net kelių metų, prityrė, jogei tie vaikinai, kurie neruko, duroojant kolegijos kursui paauga į augštį trisdešimts septyniais nuošimčiais daugiau, negu tie, kurie ruko, o krutinės apėmiu jie paauga net keturiasdešimts dviem nuošimčiais daugiau už rukančius. Beveik tą patį patyrė Dr. Seaver (Yale Kolegijoj) savo mėginimais. Doktorai, mokytojai, aplamai visi, kurie užsiima jaunuolių auklėjimu, tvirtina, kad tabakas yra kenksmingu narkotu. Pagaliaus, reikia pastebėti, kad atletams, besilavinant prie kontestų ar varžybų, visados yra užginama vartoti tabakas. O tai daroma todėl, kad tabakas labai kliudo plaučių ir širdies veikimą.

Skaitytojų Balsai

MEILĖ IR ŠEIMYNA.

Šitokių antgalviu tilpo keletas rašinėlių "Mot. Balso" num. 2-ram ir 3-čiam š. m. Aš taip-pat norėčiau išreikšti savo nuomonę šiame klausime.

Kalbėti vien tik apie meilę, draugiskumą, sutikimą ar nesutikimą, gyvenant poroj ir nepažiūrėti iš kur tie visi blogumai kyla, tai reiškia nematyti to pamato arba draugijos surėdymo ant kurio rymo šių dienų taip vadinama "meilė ir šeimyna".

Visokiuose žmonijos išsivystymo laipsniuose, buvo tam tikras supratimas apie meilę ir dorą. Nėra reikalo kratinėti tų buvusių dorų. Užtenka pažvelgti į šių dienų meilę ir dorą, ir tuoj pamatysime kokia galėjo būti dora šimtas ir tūkstantis metų atgal.

Dabartiniame surėdyme doros ir meilės supratimas yra šitoks: Jeigu žmogus, vyras ar moteris, iš didelio piktumo arba susinervavimo užmuša kitą žmogų, tai jis yra nuteisiamas mirtin, arba visam gyvenimui kalėjiman, bet jeigu ant karės jauni vyrai, žiedas žmonijos, nepažindami vienas

kito, ramia sąžine, išžudo milijonus, tai jiems yra duodami pagyrimo (garbės) ženklai ir jie yra garbinami, kaipo dori, šaliai lojališki (ištikimi) piliečiai. Ši karė parodė aiškiausiai kokia yra šių dienų meilė ir dora. Kuomet milijonai žmonių miršta bado, o busiančioji iš jų gentkartė bus paliegių. Jeigu moteris su vyru negali sugyventi delei vienas kito negalėjimo suprasti, arba delei skirtingumo jų budų ar jausmų, juodu turi skirtis, tai tas yra laikoma nedora; nors juodu būtų kankiniai gyvenimo, bet jie turi gyventi, nes šių dienų dora to reikalauja. O jei atsiskyrė, tai moterei nėra vietos tarpe žmonių, ji yra visaip niekinama.

Jeigu moteris gyvena su vyru dėl materialių išrokavimų, kad vyras jai gyvenimą uždirba (reikia atminti, kad nors moteris dirba ir vaikų pulką auklėja namie, tas nėra skaitoma darbu); ji jam taikosi, vergauja. Aš norėčiau paklausti "M. B." skaitytojų, kuomi ji skiriasi nuo prostitutės, kuri taip-pat pasiduoda už gyvenimo palaikymą?

Šioj tvarkoj vis tai yra dora, nes ta dora ir meilė yra įrankis valdančiosios klesos.

Nors apsivedusieji ir labai gerai supranta šeimyniškąjį gyvenimą, taip-pat ir meilę, bet ekonomiškąs gyvenimas ardo viską iš pamatų,—visus mūsų gerus norus ir supratimus.

Kuomet kiekvienas vyras ar moteris atsisakys pavergti savo draugo jausmus, upą, papročius; kuomet kiekvienas skaitys už laimę, kad jis neišardė savo draugo jausmų; kuomet kiekvienas skaitys už didelį prasizengimą būti priežastimi neužsiganėdinimo savo vyro ar moteries,—tuomet bus tikroji meilė.

Pilna moteries ir vyro liuosybė, nepriulgulmybė vienas nuo kito,—tai kelias prie tikros meilės. Liuosybė pasirinkimo sudrutins tikrumą viens kitam. Kuomet priulgulmingumo retėžiai kris, tuomet nereikės išlaukinių ramsčių, kad meilę šiaip-taip pa-

laikius. Liuosas noras ištikimumo vienas kitam, yra vienas iš augščiausių žmogaus meilės bei pastovumo išsivystymas.

Bet mes tol negalime tuomi ideališkuoju keliu eiti, kol pamatas dabartinio surėdymo supuvęs, dvokiantis suktybėm, melagystėm bei pasriuvęs žmonių krauju ir ašarom, nebus pakeistas teisybės ir laisvės pamatais. Dabartinė meilė ir dora tai tik pasityčiojimas iš tikrosios meilės bei doros.

Kiek rašalo išėikvojo, kiek popieros išbraizė visokie filosofai apie meilę, dorą ir kitus gražius žodžius ir nieko naudos neatnešė pavergtiesiems. Mat, jie manė, kad valdančioji saujelė žmonių liks žmoniškesnė ir pasigailės pavergtųjų. Gal but jie turėjo gerus norus linkui žmonijos, bet nesuprato, ar nenorėjo suprasti priežasties nežmoniškumo. Todėl jų didžiausi tomiai knygų nueis užmirštin.

Meilės, brolybės ir lygybės saulė jau teka. Moters, kurios yra vergės dviejų ponų, turėtų linksmai pasitikti tą tvarką, kurioje jos bus laikomos žmogum ir gerbiamos, kaipo gimdytojos ir auklėtojos žmonijos. Ta saulė pirmiausia pradeda šviesti Rusijos nuskriaustiem vyram ir moterim. Mes turime džiaugties, kad jie pramins mums taką į tą "aukso amžių", apie kurį žmonės svajojo per daugelį šimtmečių.

Los Angelietė.

(Kad dabartinis kapitalizmo surėdymas ardo šeimynas ir žudo tikrąją meilę, tas tiesa; bet vistik negalima sakyti, kad dabartiniu laiku tikrosios meilės nėra. Tikrąją, ideališkąją meilę šeimynoje galima ir dabar pastebėti, bet žinoma, yra tai labai retas atsitikimas. Didelė didžiuma žmonių veda ir gyvena šeimyniškai delei įvairių materiališkių išrokavimų. Socializmo laikuose, kada visi bus materialškai pilnai aprupinti, kada bado šmėkla pranyks iš žmonių vaidentuvės, tada jie ves ne del kokio nors išrokavimo, bet iš meilės. Tada tikroji, prakilnioji meilė žydės visose šeimynose. Red.).

MEILĖ IR ŠEIMYNA.

"Moterų Balse" num. 2 š. m. tapo pakeltas klausimas "Meilė ir Šeimyna"; redakcija savo prieraiše paragino, kad daugiau išreikštų nuomonių minėta tema. Pagirtinas ir naudingas paraginimas.

Meilė ir šeimyna bene bus tiktai svarbiausi klausimai žmogaus gyvenime. Ant nelaimės, kaip tyčia, plačiojoj visuomenėj šis klausimas kuomažiausia yra gvildenamas; netiktai tarpe lietuvių, bet abelnai ir visose tautose. Žinoma, negalima kaltinti visuomenės už jos nerangumą, kad nežingeidauja kokia ateitis laukia šeimyniškame gyvenime, nes liaudis ir po šiai dienai tebėra auklėjama vidurinių amžių doroj. Kai kuriose šalyse, jau bažnyčia atskirta nuo valstybės, tečiaus liaudis dar nepajiegia atsikratyti nuo tradicijų religiškos doros. Mes turim visi gerai įsitėmyti, kad liekanas viduramžių supuvusios doros, palaiko kapitalistinė valdžia, nieko neatbodama į žmonių nelaimės, kaip tai: išsigimimą, paįrimą šeimynų, begėdišką išnaudojimą vargšų proletarų ir visa tai daroma po įtekme supuvusios doros. Pagalios, per daug amžių laukiamos permainingos, pastaruoju laiku įvyksta gyveniman. Tveriasi naujos rūšies valdžios, tas reiškia, kad tikroji dora jau arti; skausmai, nelaimės šeimyniškame gyvenime greit nueis užmirštyn.

Šiame straipsnelyj paties branduolioo, —"Meilė ir šeimyna"—gvildenti nemanau, nes bijausi, kad "M. B." skaitytojai neįsižeistų. Mes gerai žinome, kad šių dienų dora atvirai kalbėti nedaleidžia, todėl paminėsiu tik svarbesnius klausimus trumpoj formoj.

Ekonominis ir lytiškas klausimai, bene bus tik vieni iš svarbiausių "meilėj ir šeimynoj". Šių dienų surėdyme ekonominės aplinkybės lošia labai svarbią rolę. Pavyzdžiuj, Prancuzijoje jauna pora gyvena geroj sutartyj, meilė žydi tarp juodviejų, vienu žodžiu, šeimyniškias gyvenimas laimingas. Bet ant nelaimės pasitaikė susipažinti su turtingesniu arba turtingesnė, ir nieko ne-

pagalvoję, meta vienas kitą ir brangioji meilė lieka greit užmiršta,—bėga pas turtingesnį. Reiškia ekonominės aplinkybės suardo meilę ir šeimyną.

Lytiškasis klausimas šeimyniškame gyvenime yra vienas svarbiausių ir kebliausių klausimų, kuris ir po šiai dienai dar nėra galutinai išrištas.

Jeigu norim būti laimingais ir po apšvedimui, neįieškoti persiskyrimo, tai turim pirma apšvedimo gerai pasipažinti ir iširti vienas kitą. Tarpe vedusių turėtų būti maž-daug lygsvara lytiškų jausmų, nes pastarosios lemia, kaip moters, taip ir vyro fiziškąją sveikatą. Žinoma, tarpe tikrai mylinčiosios poros darosi nusileidimai, pasigailėjimai vienas kito. Paliegėlis vyras neturi vesti už save tvirtesnę moterį; tos pačios taisyklės turėtų laikytis ir moteris. Vyras turėtų vengti vesti už save senesnę moterį, nes moteris, kuri gimdo kūdikius daug greičiau sėsta už vyrą. Moteris taip-pat neturi eiti už vyro, kuris senesnis daugiau kaip 12 metų.

Patarčiau skaityti literatūrą šeimynos ir lyties klausimais, nes kitose kalbose yra daug; čia paduosiu tik keletą svarbių knygų: August Forel,—“Lytiškasis klausimas, taip-pat ir sociologija, higiena ir psichologijos ištyrimai”. Charles Albert,—“Naujos idejos ir reformos lytiškojo klausimo”. Ruth Bre,—“Socialiai romanai”. W. Boelsche,—“Istorija meilės išsivystymo”. Dr. M. Thal—“Apsivedimas ir šeimyna”.

Skaitytojai turėtų but atsargūs skaitydami literatūrą lyties ir meilės klausimais; nereikia imti viską atydon, kaipo už gryną faktą. Yra daug knygų parašyta tiktai del biznio; kai-kurios yra net kenksmingos, nu-gazdina ir suklaidina. M. Burba.

PRIE “MEILĖ IR ŠEIMYNA”.

Su d. K. Rugieniaus išvedimais ir ne-visais galima sutikt. Pavyzdžiui, meilė tėvų prie savo vaikų, o vaikų prie tėvų. Nors tėvai kartais ir kalba, kad kaimynų vaikai

geresni, protingesni ir gražiau visur pasielgia, bet širdyje jaučia ką kitą. Kiekviena motina geidžia, kad jos vaikas būtų gabenis, gražesnis, protingesnis už kitų, ir jos širdyje jis jai mylimiausias, nors kartais buna prastesnis ir blogesnis už kitų vaikus. Daugelis motinų kartais gana neteisingai niekina svetimus vaikus, o savo kelia ir giria, nors buna visai atbulai. Taip lygiai ir vaikam: jų tėvai vis malonesni jiems už svetimus, nors kartais ir prasitaria vieną-kitą žodį.

Kas del kaimynistės nesutikimo ar su giminėm, tai man rodos, kad skirtingas budas ir pažvalgos tą daro, bet ne arti gyvenimas. Kartais su kaimynais ganė sutinki ir ilgiesi, jeigu atsiskiri (žinoma, ne su visais ir kaimynais galima susitaikyti). Bet tą daro ne arti vienas kito gyvenimas, bet visoki kiti prietikiai, palinkimai ir tt.

Vedusių šeimynoje slėpimas savo blogųjųusių pusių vienas nuo kito, arba taikytis vienas kitam yra reikalinga. Suvaldymas savo blogų ydų netik prieš vienas antrą turi buti, bet ir prieš savo vaikus. Jeigu žmogus nesuvaldo savęs, savo blogųusių, —kalba ir daro, kas jam ateina ant minties prieš savo vyrą, moterį, vaikus ar kaimynus, reiškia jis jų nemyli, negodoja. Godoji kitą ir elgiesi žmoniškai todėl, kad kitas tap-pat su tavim pasielgtų ir tt.

Tiesa, yra žmonių, kurie elgiasi gana žiauriai, bet nuo kitų reikalauja meilės ir pagodonės. Daugelis vyrų da sulyg senoviškos mados savo moterį išniekina bjauriausiais žodžiais, dar ir apdaužo ir reikalauja, kad ji nekeršytų už tokius nežmoniškus pasielgimus, bet godotų ir mylėtų. Žinoma, ir moterų randasi gana keisto budo. Aš pati girdėjau girianties ne vieną su pasididžiavimu: “kaip aš griežiu, taip mano vyras turi šokt” ir tt. Tai prasčiausias dalykas. Jeigu nenori, kad kas tave pavergtų ir po kojų mindžiotų,—nedaryk su kitu to.

Man rodos, kad taip elgiasi tik egoistai (saumyliai), kurie save laiko žmogum,

o kitą tik šiukšle. Šitokių atsitikimų, rodos, neturėtų rasti tarpe susipratusių žmonių. Bet man teko pastebėti net pas tokius, kurie save skaito gana apšviestais.

“M. B.” Skaitytoja M.

P. S. Vieni arti kitų gyvendami negali sunaikinti meilės, bet nesusivaldymas ir kiti dalykai naikina ją. M.

Audėjos

Mes tankiai matome laikraščiuose aprašymus apie moterų darbus tai prie kriaučių, tai restoranuose ir kt. Bet apie audėjų moterų blogas darbo sąlygas labai mažai matosi spaudoje.

Mass. ir N. H. valst. daugiausia randasi audimo išdirbysčių, kur labai didelis nuosimtis moterų ir jaunų mergaičių dirba audinyčiose. Audimų išdirbystėje taip pat yra ir kitų darbo skyrių, k. t. verpimas siulų. Pradinės verpėjos turi kasdien kilnoti “špules”, kurios turi 30, 40, 60 sv. sunkumo, augščiau savo galvos į tam tikrus “frėmus”. Tie “frėmai” kaip tik galima pasiekti rankom. Toks kilnojimas sunkių “špulių” augščiau galvos per visą dieną, labai nuvargina moteris arba jaunas merginas.

Tą darbą pirm keliolikos metų dirbo vien vyrai, bet pasidauginus moterų darbininkių skaičiui audimo išdirbystėj, tą darbą iš vyrų paverzė moters.

Audiniai buna dvejopi: vieni vilnoniai, kuriuos audžia vyrai ir moters, be skirtumo, turėdami kiekvienas po dvejias stakles. Žinoma, darbas yra lengvesnis, negu mainierių arba aukso kasėjų, bet moterim tai ir nelengvas, nes pritaikytos mašinos vyrams dirbti, o ne moterim.

Kiekviena audėja per dieną padaro apie 40 mastų audeklo ir daugiau. Rankom reikia pridėti labai daug šeivelių ir šaudyklių; tą darbą reikia atlikti taip mikliai, kad prisieina įtempti akių ir rankų pajiegas, idant spėti duoti mašinai siulų.

Sėdinių, kur galima būtų atsisėdus pailsėti, nėra; visą dieną prisieina išbūti staciškai, kas labai nuvargina.

Antra audimo išdirbystė yra prastesnė, kur audžiama bovelna. Prie bovelnos išdirbystės Lawrence, Lowell'j ir Nashua, N. H. dirba daug moterų ir merginų. Čia darbas dar sunkesnis, negu vilnonių audimų išdirbystėj. Moteris turi nuo 6 iki 8 staklių prižiūrėti, kurios užima daug vietos. Nuo vienu prie kitų labai tankiai reikia bėgioti, kad spėjus pavaryti jas visas. Staklės eina labai greitai, taip kad padaro po 50-60 mastų audimo į dieną.

Abelnai imant, pažvelgus į audimo išdirbystę, pasirodo, kad bausis yra vargas moterims dirbti. Bet pastarųjų laikų brangumas pragyvenimo privertė moteris paklikti kudikius pas viena kitą ir bėgti uždarbauti į dirbtuves.

Uždarbiai Mass. ir N. H. valstijose paprastai buna nuo 25-30 dol. į savaitę vilnonėse audinyčiose, ir nuo \$15-20—bovelninėse. Palyginus su šių dienų pragyvenimo brangumu, tai uždarbis nekoks, o darbas yra sunkus, ir nevieną moterį be laiko nuvaro į kapus. Aukuras.

Gavau jau tris laiškus iš Lietuvos. Laiškai visi beveik to paties turinio ir tik kelių eilučių, kuriose pamini, kad dar visi gyvi ir gyvena kaip gyvenę. Tik neaišku, kodėl mūsų šeimyna (visai seni tėvai ir du broliai) visuose trijuose laiškuose klausia, ar nebutų galima kokių-nors budu atvažiuoti į Ameriką, esą, jau kaip but, taip.

Čia yra šunelis pakastas. Matomai, nepri gulmingos Lietuvos valdžia įsūdė iki gyvam kaului ir tykų, prastą savo sodietį, kad jis ten nerimsta.

* * *

Social-buržujų redaktoriai labai nustebinti tuomi, kad jų buvusieji zeceriai dabar redaguoja darbininkų laikraštį ir mokina juos žmoniškumo.—Tai tikri stebuklai 20 šimtmečio. Mont. Lakštingala.

APŽVALGA

ŠVĖSKIME GEGUŽINĖ.

Per daugelį jau metų pasaulio susipratę darbininkai apvaikščioja savo darbininkiškąją Pirmos Gegužės šventę.

Ta šventė liko įsteigta tam, kad tą dieną darbininkai galėtų susieiti, bendrai apbruoti savo spėkas kovai su kapitalistų klessa ir išdirbt naujus planus tai kovai tęsti.

Niekada dar darbininkų šventė nebuvo taip linksma darbininkam, kaip šiais metais.

Nors kova jų su kapitalistais vis eina aštryn ir toje klesų kovoj daug aukų puola iš darbininkų pusės, bet paskutiniu metu milžiniški darbininkų laimėjimai Rusijoje verčia pamiršt tas aukas ir džiaugtis dėl tų didelių pergalių.

Rusija, kuri buvo skaitoma tamsiausia ir reakcioniškausia šalis Europoj, kuri buvo veik visai sunaikinta karės žiaurumų ir caro biurokratijos nelemto šeiminkavimo, apsupta iš visų pusių priešų-imperialistų, kurie kaip alkani žvėrys plėšė, draskė, norėdami ją praryt, pergalejo tuos savo visus priešus, ir įvarė jiems tokią baimę, kad tie nebežinodami ką daryt, pradėjo maldaut susimylėjimo.

Ir vis tai darbininkų skurdžių buvo darbas. Nežiurint bado, šalčio, baisiausio skurdo, jie gynė savo revoliucijos laimėjimus iš visų spėkų ir jiems pasisekė juos apginti.

Iš to mes, apvaikščiodami Gegužinę, šventę, galime tik pasidžiaugti. Rusijos darbininkų laimėjimai, jų pasišventimas ir ištvėrmė priduoja mums vilties bei energijos kovoti su savo tokiais pat priešais.

Todel visi kaip vienas meskime darbą tą dieną ir švėskime savo šventę. Lai nei vienas susipratęs darbininkas tą dieną nedirba. Pašvėskime tą dieną savo spėkų apbrukavimui, išdirbimui planų ateities veikimui ir pasidžiaugimui savo laimėjimais, pailsui bei pasilinksminimui.

Lai gyvuoja Pirmoji Gegužės! Lai gyvuoja darbininkų vienybė bei galybė.

LINKSMOS SUKAKTUVĖS.

Balandžio 10 d. š. m. Rusijos darbininkai apvaikščiojo labai linksmas sukaktuves, t. y. gimimo dieną N. Lenino, savo didelio vadovo ir kovotojo už darbo klesos reikalus.

Bal. 10 Leninui sukako 50 metų amžiaus. Veik visą tą laiką (nuo pat jaunų dienų), jis pašventė darbininkų klesos gerovei. Visą tą laiką jis ištikimai nešė raudoną vėliavą, rodydamas pasaulio proletariatui tikrąjį kelią prie išsiliuosavimo iš alginės vergijos.

Ir ne bereikalo Rusijos ir viso pasaulio susipratę darbininkai jį taip myli ir gerbia. George Lansbury "Daily Herald" redaktorius, kuris važinėjo neseniai po Rusiją ir kalbėjo su Leninu ir kitais Rusijos vadovais, sako, kad Leninas yra labiausiai mylimas ir labiausiai neapkenčiamas žmogus pasaulyj. Myli jį labiausiai darbininkai, neapkenčia kapitalistai. Žmonės, kurie lankėsi Rusijoje šiais laikais, pasakoja, kad Rusijos darbininkai yra net fanatiškai įsimylėję jį Leniną ir Trockį. Sakoma, kad papeikt Leniną ar Trockį Petrograde ar Maskvoj yra labai pavojinga, nes galima gaut sumušt už tai. Žmonės taip yra į juos įsimylėję, kad neleidžia niekam juos užgauliot.

"Soviet Russia", Rusijos Tarybų valdzios atstovo biuro organas New Yorke išėjo padidintas ir pagražintas Lenino paveikslais, kaipo jo gimimo dienos numeris. Tame numeryj telpa daug gerų straipsnių apie Leniną. Kas gali angliškai skaityt ir interesuojasi Rusijos dalykais, patariame tą laikraštį užsiprenumeruoti. Išaina sykį į savaitę. Metinė prenumerata \$5.00. Antrašas: "Soviet Russia", 110 W. 40th St., Room 304, New York, N. Y.

RINKIMAI MASKVOJ.

Paskutiniai Maskvos rinkimais iš 719 atstovų, komunistų išrinkta 650; simpatizuojančių komunizmui—21; bepartvių—37, ir menševikų 8. Išrinkta 80 moterų; iš jų 70 priklauso komunistų partijai, o likusios 10 bepartvės.

Na, o mūsų smalaviriai ir kapitalistai rėkia, kad bolševikai arba komunistai yra žiaurūs, ne demokratiški, teroristai, kad jų valdžia ant durtuvų laikosi, kad žmonės jų neapkenčia ir tt. ir tt. Stebėtina, kodėl Rusijos darbininkai neapkenčiamus sau žmones renka ir tokią didelę didžiumą išrinko? Ar ne stebuklai? Gal ponas Grigaitis su Michelsonu paaiškins mums tą paslaptį?

“Naujienu” N 76 tas ponas redaktorius patalpinęs Lenino kelis išsireiškimus apie epidemiją ir skurdą Rusijoje, nurodinėja, kad ve, girdi, tai vis bolševikų šeiminkavimo pasekmės, tai jie tam kalti. Jie, girdi, sakė, kad tai karė ir blokada kalta,—karė pasibaigė, o ten vis dar skurdas.

Tas žmogelis meluoja ir ne parausta bemeluodamas. Visiems yra gerai žinoma, kad karė dar nepasibaigė, kad Sibire su Japonija ir Kolčako liekanom vis dar mušiai tebesitėsia, kad su lenkais ir Denikino liekanom eina irgi smarkūs mušiai. Kad blokada dar ne visai nuimta, o jei ir būtų nuimta, tai į keletą dienų ar savaičių jokia, nors ir geriausia valdžia negali suspėti visko privežt užtektinai, nutiest sugriuvusius geležinkelius ir pagamint ar atvežt reikalingas mašinas. Juk tą gali ir mažas kudikis suprast, o tokis “mokslavyris” kaip Grigaitis, nesupranta ir gana.

Tame pačiame “Naujienu” numeryje George Lansbury “The London Daily Herald” redaktoriaus straips. aprašoma, kodėl Rusijoje yra skurdas ir badas. Ten aiškiai pasakyta, kad maisto stoka miestuose ne delto, kad jo nėra, bet delto, kad nėra kaip jį privežt, nes geležinkeliai sugriuvę ir delei blokados negalima jų sutaisyti. Ten irgi rašoma, kad santikiai valdžios su valstiečiais gerinasi, ir maisto vis daugiau ir

daugiau atvežama, kad abelnai visas Rusijos padėjimas kasdien eina geryn. Atrodo, kad Grigaitis to straipsnio neskaitė ir nežino, kad čia-pat rašo tokius kvailius išvedžiojimus. Girdi, “bolševikai ne tik tai neįstengė iškelti Rusiją ant augštesnio ekonominio laipsnio, o net jiems viešpataujant ji nupuolė ekonomiškai”. Jei bolševikai negali iškelti Rusijos ant augštesnio ekonomiko laipsnio budami iš visų pusių apsupti priešų (po keturių metų skerdynių ir visiško suirimo industrijos), budami priversti dėt visas spėkas, kad apsigint nuo plėšikų, ir nuo tokių “socialistų” kaip p. Grigaitis,—tai Kerenskiniai arba Grigaitiniai šimtą sykių mažiau būtų ją pakėlę, nors jie būtų kapitalistų remiami.

Ar daug pakėlė Vokietiją Šeidemanai ir Noskės (Grigaicio tipo socialistai) iš jos skurdo ir vargo? O juk jiems kapitalistai gelbsti išbrist iš jų pačių pagaminto vargo. Ar daug pakilo Lenkija ir Lietuva? Juk ten ne bolševikai šeiminkauja. Gėdos neturi tie renegatai šitokius argumentus vartoti.

Reikia stebėtis, kaip Rusija išlaikė dar ikišiol. Tiek priešų pergalėt, tiek vargo pakelt! Jokia kita valdžia prie tokių aplinkybių nebutų išsilaikiusi. Išlaikė juos tik tai socializmo ideja ir darbininkų pasisąjūdimas.

APŠVIETOS DARBAS SOVIETŲ RUSIJOJ.

Paskutiniame Sovietų Rusijos kongrese, Maskvoje po pirmininkyste Kamenevo, Lunačarskis paskelbė, kad Sovietų Rusijoje 1919 m. atsidarė 1,650 naujų mokyklų. Iš viso Sovietų Rusijoje dabar randasi 50,000 mokslainių pirmo skyriaus ir 21,000 antro skyriaus.

Kiekviena rėdyba gauna iš valdžios 140 milijonų rublių del žmonių apšvietos. 1919 m. mokslainių neturtingiems studentams buvo išduota 150,000 porų batų. Del pagerinimo augštesniųjų mokslo įstaigų liaudies apšvietos komisariatas įskaitė savo biudžetą sumoje 140 mil. rublių.

Paskutiniu laiku Sovietų Rusijoje randasi 158,000 studentų. Studentais yra įskaitomi ir liaudies universitetų ir taipgi lankytojai įvairių kursų. Skaičius mokytojų (profesorių) siekia į 5,500. Toliau, Petrograde, Maskvoje, Voroneže, Kazaniuje ir Saratove randasi įvairių amatinių mokslinių, kurias lanko daugiau 4,000 studentų.

(Iš "R. G.")

Jau ir tas parodo, kad Rusija žengia dideliais žingsniais pirmyn.

"Draugas" taip, kaip ir "Naujienos", šmeiždami Rusijos darbininkų tvarką, klausia "Ką jie dabar pasakys" N 87.

Mat, Rusijoje visi turi dirbt paskirtas valandas, na tai kuniguiam iš "Draugo", žinoma, papratusiems tinginiauti, tas labai nepatinka, jie nurodinėja, kad socializmo tvarka esanti negera ir klausia, ką jie (socialistai) dabar pasakys.

Tikri socialistai (ne smalviriai) pasakys, kad tai labai gerai. Kas valgo, tas turi ir dirbti, o ne gyvent svetimu trusu. Tjinginiam Rusijoje vietos nėra.

MIRTIES BAUSMĖ UŽ STREIKUS.

"Naujienos" pasigavo tulo korespondento paplepėjimą, buk Rusijoje streikieriai būtų baudžiami mirtin, prirašė net 2 špaltas išvedžiojimų apie tai, bet jos pamiršo, kad ten darbininkai patys yra dirbtuvių savininkais todėl jiems nėra reikalo nėra streikuoti. Jie dirba sau, ne kapitalistams, o ar girdėtas dalykas, kad žmogus pats prieš save streikuotų?

Kur gi logika? Streikuoti gali tikrai buržujai, nes jie tingi dirbt.

PAS KĄ ŽIRNIAI SU KOPUSTAIS?

"Naujienos" N 74 pastebi, kad "M. B." bara New Yorko legislaturą atžagareivius, kad jie nori panaikinti įstatymą, aprubežiuojantį moterų darbą, ir sako, kad "M. B." redaktorė, pritardama komunistams negalinti priešintis tų įstatymų panaikinimui, nes, girdi, komunistai nepripažįsta jokių reformų. Ant galo pataria "M. B." redak-

toriui sutvarkyti mintis savo galvoje.

Visai bereikalingas patarimas.

Jei "M. B." redaktorė ir pritaria komunistams, tai tas dar nedraudžia jai priešintis geresnių įstatymų panaikinimui. Tegul "Naujienos" parodo, kur ir kada komunistai agitavo ar nors pritarė naudingų darbininkams įstatymų panaikinimui.

Komunistų programe nei Manifeste nėra pasakyta, kad visi naudingi darbininkams įstatymai turi būti panaikinti. Jei yra, tegul "Nauj." nurodo puslapį ir eilutę.

Programe pasakyta, kad atstovai parlamente neprivalo įnešti ar remti reforminių sumanymų delto, kad dabar ne tokie laikai, kad būtų reformomis, kad pasitenkinti trupiniais, nupuolančiais nuo ponų stalo.

Komunistai sako, kad viskas priklauso darbininkams, o ne vien trupiniai. Keliolika metų atgal, darbininkai turėjo pasitenkinti trupiniais, nes kito išėjimo nebuvo, bet dabar ne tie laikai.

Laikai mainosi ir programai mainosi. Komunistai žengia su progresu ir sulyg laiko taiko savo reikalavimus, o tokie šiaudiniai "socialistai" kaip "Naujienų" redaktorius, nežengia nei žingsnio pirmyn. Jie vis laikosi senų savo reikalavimų, kurie jau seniai yra atsiekti. Ar ne juokinga būtų reikalauti 8 val. darbo dienos, kada veik visur 8 valandos tedirbama.

Reikalaujama buvo moterims balsavimo teisių, bet dabar jau daug kur jos balsuoja arba greitoj ateityj balsuos, tai kam bereikalaut to, ką jau turime?

Revoliucijai kilus kur-nors, tokie "socialistai" kaip "Naujienų" redaktorius, neišna remt revoliucijos, bet kovoja prieš ją, reikalaudami vien smulkių reformėlių. Ar ne taip buvo Vokietijoje, Lietuvoje, Lenkijoje? Kada darbininkų upas pakyla, kada jie įgyja energiją ir drąsą pasipriešinti savo engėjams, tai menševikai "Naujienų" tipo sako: "draugai, dar ne laikas, dar jūs nepribrendote, kad galėtumėt šalį valdyti, palaukit dar (porą šimtų metų), kol kapitalizmas išsigalės, pasitenkinkite reformomis". Na,

ir kas atsitinka su tais, kurie paklauso? Kas atsitiko su Vokietijos ar Lietuvos darbininkais? Štai buržuazija įsigali, pavergia juos iš naujo ir vėl jie kenčia, ir vėl jie velka savo jungą tolyn. Tai menševikų pasitarinimas darbininkams! Jie sako, kad Rusijos pramonija neišsivysčius, todėl negalima socializmo įvykdyt, bet Vokietijoje išsivysčius pramonija, o jie vistiek sako, kad dar per anksti. Rusija gi faktiškai parodė, kad galima ir tokioje šalyje vykdyt socializmas. O jei Vokietija būtų prisidėjusi prie Rusijos, kas gi jas galėtų pergalėt? Nieks pasaulyje! Todėl kom. dabar ir nereikalauja reformų, nes reformoms užbovijama darbininkus ir jie pamiršta apie savo galutiną tikslą.

Bereikalo "Nauj." N 89 džiaugiasi, kad komunistai "subankrutijo". Jie nesubankrutijo, bet jie rodo darbininkams jų tikrąjį kelią. Jie nebovija jų trupiniais, bet liepia jiems paimt viską, kas jiems priklauso.

"Lais." už savo išreikštas mintis pati atsakys.

"Naujienos" net to nežino, kad komunistų partija gyvuoja ir veikia. O jei žino, tai meluoja savo skaitytojams, kad partija likviduota.

"Naujienos" nei to nežino, kad reakcijai siaučiant partija negali veikt viešai ir savo vardą viešai naudot.

Mes paklausime pono Grigaičio, ar jis pasisakė kalėjimo užveizdoms Rusijoje, kad jis bėgs iš kalėjimo? Ar pabėgęs iš kalėjimo jis save vadino tikruoju vardu budamas Rusijoje?

Ir kurgi logika prikaišiot komunistam, kad jie užsigina savo vardo? Ar Grigaitis nei to nesupranta, ką net mažas kūdikis gali suprasti?

Tai kur tas nusibankrutijimas? Pas ką galvoj yra žirniai su kopustais?

SĖJA, BET KAS?

"Darbininkas" savo N 41 š. m. perspauzdino iš "M. B." apžvalgos straipsniuką "Izdų krizis" ir sako, kad socialistai sėja neapykantą, kerštą, svetimos nuosavy-

bės negerbimą, pavydą ir todėl dabar smalaviriai griebia kairiuųjų organizacijų izdus, ir todėl vagia elektrą.

Kad socialistai mokintų ką-nors vogt,—"Darbininkas" to negalės prirodyt. Neapykantą skleidžia prieš darbininkų skriaudėjus, bet neliepia jiems jų turtą vogt. Socialistai (ne smalaviriai) sako, kad turtus darbininkai pagamina, todėl jie jiems ir priklauso. Jie liepia turtą padaryt visuomeniška nuosavybe, o ne atskirų asmenų, bet tas nereikia vagystę, tiktai pakeitimas visuomenės surėdymo.

Kitas dalykas, tai izdus nori užgriebt ne socialistai, bet smalaviriai. Tie žmonės nėra socialistais. Socialistų principu yra klesų kova, o smalaviriai nepripažįsta klesų kovos. Jie liepia remt buržuaziją, nesipriešint jai ir bendrai su ja veikt. Tai kokie jie socialistai?

ANTROJI MEDALIO PUSĖ.

Tulas "Darbo Žmogus" "Keleivio" N 15, iškoliojęs "Laisvę", "Darbą" ir "Moterų Balsą", nurodinėja kaip Komunistai kritikuoja smalavirius, kad jie prisidengę socialistų vardu klaidina darbininkus, o nieko gero jiems nepadaro, neapgina juos nuo buržuazijos nagų. Tas žmogutis pripažįsta pats, kad tai yra teisybė, bet sako, girdi, paziurėkime antrą medalio pusę, kur komunistai paėmė viską į savo rankas, ar geriau ten darbininkams?

Ir toliau pradeda nurodinėt, kaip Bavarijoje, Vengrijoje, Finlandijoje, kur buvo įsisteigus komunistų valdžia, bet vėliau buržuazijos pergalėta paio ir buržuazija gavusi viršų, girdi, skerdžia, persekioja darbininkus. Ir paskui klausia: ar darbininkams geriau, kad ten buvo įsisteigusi sovietų valdžia?

Mes manėme, kad jis nurodinės, kaip blogai darbininkams Rusijoje prie Sovietų valdžios, bet tas vargšas nei neužsiminė apie Rusiją. Jis tik tvirtina, kad Vokietijoje ir Vengrijoje komunistai nieko gero darbininkams nepadarė, nes jų tvarka paio ir

darbininkai dabar daugiau persekiojami, negu pirmiau.

Ištikro, juk tai yra idiotiškas išvedimas. Kaltinti komunistus tame, kad buržuazija viršų paėmė ir persekioja darbininkus. Argi komunistai kalti, kad buržuazija juos nuveikė? Ar jie kalti, kad tokie gaivalai, kaip ir tas "darbo žmogus" padėjo buržuazijai užkariauti komunistus? Juk tai menševikų kaltė, kad jie vietoj remt komunistus, padėt jiems nuveikt buržuaziją, kovoja prieš komunistus—susipratusius darbininkus, ir todėl sudrutina buržuaziją ir duoda jai progą atsigriebt. Jei menševikai būtų rėmę darbininkus, jie būtų laimėję ir darbininkams būtų buvę gerai, bet jie ėjo prieš darbininkų reikalus ir todėl darbininkai pralaimėjo. Reikia but idiotu, kad kaltint už tai komunistus.

Ir kokia čia antroji medalio pusė? Kur gi logika? Ar "Keleivio" sandarbininkai nė už centą senso nebeturi?

Antroji medalio pusė, tai Rusija. Ten komunistų tvarka egzistuoja ir ten galima matyt, ką komunistai darbininkams gero padarė.

KATALIKŲ MOTERŲ SUVAŽIAVIMAS.

Kovo 6 d. š. m. Washington, D. C. pasibaigė S. V. katalikų moterų suvažiavimas. Tą suvažiavimą buvo sušaukę katalikų vyskupai tikslu suorganizuot moteris, ir pasikinkyt į savo vežimėli.

Mat, moters nuo amžių buvo ir dabar tebėra bažnyčios stipriausiais stulpais. Nors yra ir vyrų tikinčių, bet vyrai, paprastai, šalčiau atsineša link bažnyčios ir jos visų ceremonijų. Mat, moteris turi savyje tą ypatybę, kad ką jos daro, tai vis nuo širdies, todėl ir bažnyčią, kada jos tiki, tai remia ją kiek tik išgali.

Dvasiškija gi žino apie tai ir todėl jie sumanė pasikinkyt moteris savo politiškiems kaip ir religiškiems tikslams.

Rusijos darbininkų laimėjimai labai išgąsdino kapitalistus ir dvasiškiją; jie pa-

matė, kad tikėjimas ir jų įtekmė miniose jau visai smunka, todėl sugalvojo moteris pasikinkyt. Mat, jos budamos labiau atsilikusios apšvietoj, nuo vyrų nepajiegia sveikai protaut, ir todėl lengviau jas yra apmulkint, negu vyrus. Jos per savo tamsumą labiau prisirišusios prie religinių prietarų ir labai lengvai duodasi už nosies vedžiot.

Jie nuodins moterų protą įvairiais tikėjimiškais prietarais ir tuomi jie tikisi palaikyt bažnyčią, tikėjimą ir užkirst kelią darbininkų susipratimui.

Moteris, kaip motina turi didelę įtekmę ant savo kudikių. Ji gali iš mažų dienų užnuodyt prietarais kudikių protą ir padaryt juos bažnyčios vergais. Ji, kaip vyro gyvenimo draugė, dažnai turi įtekmę ant jo ir taip-pat priverčia jį bažnyčiai vergaut. Štai kodėl dvasiškija griebiasi moteris organizuot.

Delegačių tame suvažiavime buvo 126. Jos atstovavo 13 S. Valst. provincijų.

Vyskupai tą suvažiavimą sušaukė, vyskupai bei kunigai jame vadovavo. Vyskupas J. Schrems buvo svarbiausia ten galva. Pirmininku buvo kunigas ir sekretorium kunigas. Mat, katalikės moteris be kunigų jokiū būdu negali apsieit, nežiurint ką jos ne veiktų.

Kunigai dalyvauja ir vadovauja visose katalikų moterų draugijose, nežiurint kokios jos būtų tautos. Katalikės taip yra silpnos, kad jos negali nei pirmininkaut pačios, nei savo nutarimų užrašyt, visur reikalingi kunigai.

Laisvos moters apsieina susirinkimuose be vyrų pagalbos, tas parodo ant kiek laisvos moteris augščiau pakilusios kulturoj, ir prasilavinusios organizatyviame darbe. Katalikes moteris kaip avis reikia ganyti.

Suvažiavimas tęsėsi 3 dienas. Vardas organizacijai duota: "Tautinė katalikų moterų taryba". Ta taryba susivienijo su "Tautine katalikų gerbuvio taryba". Ta moterų taryba žada rupintis pakeleivėm mergaitėm steigt darbo sujieškojimo biu-

rus, keliaujančią parodą ir tt.

Biskį keistai skamba sekanti tarybos nutarimai:

“Bus biuro priedermė žinoti įvairius politinius bei tautinius judėjimus, suvažiavimus ar apvaikščiojimus, susinešti su valstijos ar kitais veikėjais, taip, kad katalikės moteris galėtų dalyvauti tokiuose sumanymuose. Tuojaus po pirmam susirinkimui praneš valdžiai bei įvairiems veikėjams, kad yra susitvėrusi “Tautinė katalikių moterų taryba”, ir kad noriai visur patarnaus”.

Ką tas reiškia? Noriai visur patarnaus valdžiai?... Kuomi patarnaus? Na, juk nuo klerikalų nieko geresnio ir tikėtis negalima. “Draugas” neatsidžiaugia tąja moterų organizacija.

REZOLIUCIJOS, PRIIMTOS L. M. P. S. .. V RAJONO KONFERENCIJOJ.

Užuojautos rezoliucija Lietuvos susipratusiems darbininkams.

LMPS. V Raj. konferencijoje, laikytoje 7 d. kovo, 1920, Baltimore, Md., vienbalsiai nutarėme išnešti užuojautos rezoliuciją tiems, kurie veda sunkią kovą prieš dabartinę reakcinę Lietuvos valdžią. Todėl siunčiame širdingiausias linkėjimus susipratusiam Lietuvos proletariatui, taipgi ir mūsų sesutėm moterim, kuriuos drąsiai skelbia sykiu su vyrais darbininkais svarbiausią revoliucinį obalsį ir eina po raudona vėliava, skleisdamos klestinį susipratimą tarpe nesusipratusių darbininkų.

Draugės, mes žinome, kad jūsų kova yra sunki, nes dabartinė Lietuvos buržuazinė tautiškai-klerikališka valdžia bjauriai persekioja jus. Jūs negalite liuosai skleisti teisybės žodį bei naudotis spaudos laisve. Kemša jus į kalėjimus arba kulkomis sveikina, bet tas tik greičiau pravers akis dar gludančiai po tamsybės skraiste miniai ir pergale bus jūsų.

Mes giliai atjaučiame jūsų kovai ir pasizadame teikti visą galimą pagelbą. Esa-

me įsitikinusios, kad jūsų pradėtus žingsnius linkui Lietuvos Tarybų Respublikos nepajiegs priešai sulaikyti. Lai gyvuoja Lietuvos Tarybų Respublika”.

Protesto rezoliucija prieš “Liet. Misiją”.

L. M. P. S. V Rajono laikytoje konferencijoje 7 d. kovo 1920 m. Baltimore, Md. vienbalsiai nutarėm išnešti protestą prieš taip vadinamą “Lietuvos Misiją”.

Kadangi tuli nariai Lietuvos buržuazinės tautiškai-klerikališkos valdžios atvykę į šią šalį pasivadinę save “Lietuvos Misija” važinėja po lietuvių apgyventas kolonijas rinkdami bonus bei paskolas palaikymui tos valdžios, kuomet mums yra žinoma, kad Lietuvos susipratęs revoliucinis proletariatas veda mirtiną kovą prieš tą valdžią, nes ji bjauriai išnaudoja ir skriaudžia savo pavaldinius; mes žinome, kad toji valdžia gina tik buržujų, kunigų ir ponų reikalus; jinai net užtvirtino savo konstitucijoje buvusio Rusijos caro žiaurius įstatymus, persekiojančius susipratusius darbininkus. Toji “demokratiškoji” valdžia daug susipratusių darbininkų sušaudė ir daugybę sugrudo į kalėjimus. Tą paliudija net pats “demokratiškos” šalies atstovas p. Vileišis sakydamas, kad “kas neklauso mūsų valdžios, mes žinome kaip su juo pasielgti”.

Kadangi toji “misija” renka taip sunkiai uždirbtus centus iš darbo žmonių ir jie bus sunaudoti nukalimui retėzių mūsų laisvės trokštantiems broliams Lietuvoj; kadangi su tais pinigais bus palaikomi tie ponai, kurie pardavė darbininkų klesos reikalus ir veda kovą prieš Lietuvos revoliucinį proletariatą, mes griežtai pasmerkiame tą “misiją” ir patariam lietuviams darbininkams nepirkti tų bonų, neremti tos buržuazinės valdžios bei jų atstovų, nes jie neša pragaištį šaliai. Pasakykime jiems trumpai: “Šalin darbininkų klesos išdavikai”.

Rezoliucija prieš darbininkų klesos išdavikus.

Kadangi pastaruoju laiku Suv. Valst. valdžia areštuoja nieko neprasikaltusius

darbininkus, drasko jų organizacijas, ir kadangi mūsų buvusieji "draugai" ir "draugės" arba "darbininkų užtarėjai", persigėrę patriotizmo dvasia šiandien lošia Judo Iskarioto rolę, parduoda darbininkų klesos reikalus, vadina juos kriminal-anarchistais, sindikalistais ir tt. Reakcijai tik to ir reikia, nežiurint pasiteisinimo, kemša mūsų draugus ir drauges į urvus ir ten kankina.

Kadangi "Keleivis" "Naujienos" ir taip vadinama jų LSS. pastaruoju laiku pirštu rodo, įtardami L. M. P. S. organą "Moteryų Balsą" ir "Laisvę" anarchistų organais ir tt., ir kadangi tie dolerio garbintojai kėsinasi užgriebti net jiems nepriklausantį Sąjungos turtą ir visokiais būdais išdavinėja reakcijai susipratusius darbininkus;

Kadangi L. M. P. S. tulos narės priklauso prie taip vadinamos L.S.S. ir prisideda su savo šmeižtais prie išdavikų organų "Keleivio" ir "Naujienų",—

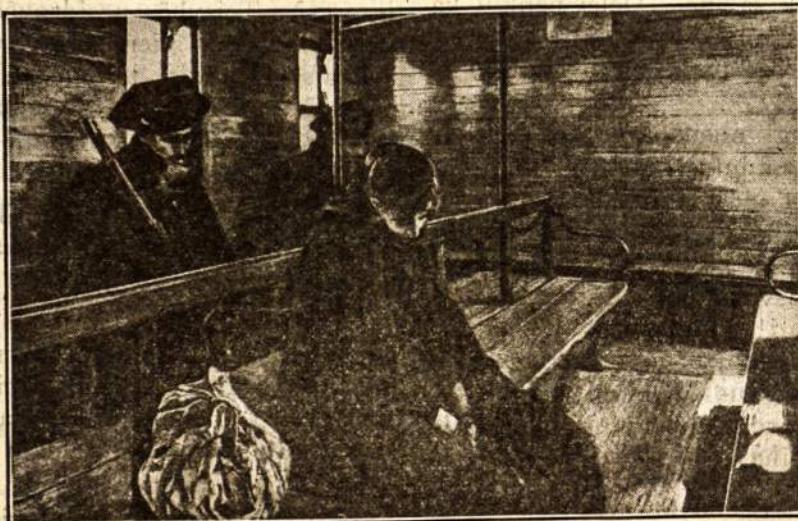
Mes, L. M. P. S. V Rajonas reikalaujam greito prašalinimo jų ir jų pasekėjų iš L.M.P.S. Joms mūsų tarpe nėra vietos. Šalin išdavikės!

Protesto rezoliucija prieš persekiojamą susipratusių darbininkų.

Kadangi Suvienytos Valstijos, taip vadinama "laisvės šalis" persekioja susipratusius proletarus, areštuodama tukstančius jų be jokio prasikaltimo, nedaleisdama jokio pasiteisinimo, kurį gvarantuoja šalies konstitucija, kemša į kalėjimą arba uždaro juos imigracijos namuose, ir laiko juos kaip gyvulius sugrustus angštose kamarose, maitina supuvusiu maistu ir galų-gale sunaikinę sveikatą, deportuoja juos, suardydami šeimynišką gyvenimą, atimdami vyrus nuo moterų, tėvus nuo kūdikių, palikdami juos alkio ir šalčio aukomis.

Kadangi tas pasielgimas šalies valdony lauzo konstituciją ir mina laisvę žodžio ir spaudos po kojomis,—

Mes, Lietuvių Moterų Progresyvio Susivienijimo V Rajonas laikytoj konferencijoje 7 d. kovo, 1920 m. Baltimore, Md. vienbalsiai protestuojame prieš tokį cariską valdžios pasielgimą ir reikalaujame, kad valdžia paliautų grūdus į kalėjimus susipratusius darbininkus ir jų vadovus.

Reakcijos naguose.

SUVILTA SIRDIS

Dviejų veiksmų drama.

Parašė A. V. Bartulis.

Scena 5.

Tie pats ir Raseinis.

Leonas. Kaip dalykų stovis,—viskas gerai? Darbininkai visi sugrįžo darban?

Raseinis. Viskas velniop! Dar pirmu kart savo gyvenime pamačiau taip stiprią darbininkų vienybę. Maniau, kad perkunią trenkė, kuomet užreiškiau, kad reikalavimas pusiau išpildytas.

Leonas. Keli skyriai dar dirba?

Raseinis. Nė vienas.

Leonas. O ar maištus kelia?

Raseinis. Visai ne, ramūs.

Leonas. Tai jau vistiek. Šauk kazokus!

Raseinis. Rezignuoju iš savo vietos. Atmokėkit kas mano uždirbta.

Leonas. Na, ir eik po velnių! Aš pats sutvarkysiu. (Eina prie telefono).

Rutkus (prišoka). Liaukis nejuokingas pats savęs! Ką pasakys kitų miestų ir šalių žmonės, kuomet išgirs apie tokią galvažudystę? O pagaliaus ir pati Klara pasibiaurėtų. Turėk sąžinę. Delei penkių kapeikų šimtus žmonių žudysi? Kaip sau sprendi, sunau, bet panašios tironybės lietuviui nepritinka.

Leonas. Negi nusilenkti prieš skurdžius,—žemės gumbus?!

Rutkus. Bet gi ir jų kraują su dukėmis maišyti baugu. Pakankamai pikti kryževiviai mūsų žemelę laistė krauju.

Leonas (sušvelnėjęs). Lai palieka ir taip... Bet vis-gi! (Pamąstęs, Raseiniui). Na, eik ir užganėdink juos; kiekvienas 10 kapeikų į dieną gaus daugiau.

Raseinis. Vardan darbininkų, tariau širdingą ačiu. (Išėina).

Scena 6.

Tie pats be Raseinio.

Leonas. Tie baurūs, klapai, ant tiek

ipykdo, rodos nežinia ko tvertis. (Pila į taurę šampano, bet bonka jau ištuštėjus). Galop ir bonka prieš mane ištuštėjo. (Paspaužia skambutį).

Tamošius (tarpduryje). Šviesiausias pone... aš... aš ne taip!

Leonas. Kas ne taip? Eik šian, greičiau!

Tamošius (drebančiu balsu). Šviesiausias pone... aš negaliu... negaliu... Sakau, aš be kelinių!

Leonas. Atnešk bonką šampano!

Tamošius (už durų). Visa tai padarysiu, šviesiausias pone!

Rutkus. Nelaiku užklupai senį. Cha, cha, cha!

Leonas. Baisus juokdarys. (Tamošius nedrąsiai stato šampaną ir išėina). Visiškai suvaikėjęs... Na, tiek to. Bandysime truputį vilniškio.

Rutkus. Galima. (Geria).

Leonas. Hmm... Dėde, sakot, kad viltis yra? Teisybė, nesidrovėčiau apsigvest, kadangi nubodo vienatvės gyvenimas. Ot, blaškaisi, trunkaisi, tartum be galvos ir niekur sau ramumo surasti negali. Jeigu jau tik panelė Klara sutiktų,—apsivesčiau... Meldžiu išsigerti.

Rutkus. Galima... Užtikrinu, sunau, pargrįžęs namo, su Klara pakalbėsiu ir viskas bus gerai.

Leonas. Ačiu!.. Jeigu viskas išsipildys kaip dėdė sakai, tie 200,000 rublių greičiau bus sugrąžinti. Prie dabartinių aplinkybių, suprantama, neišgaliu, bet apsigvedus atiduosi su palukomis. Meldžiu išsigerti. (geria).

Rutkus. Galima. Nelaukiu nuo tavęs, Leonai, greito atėmimo skolos, atiduosi, kuomet atiduot bus galima.

Leonas. Tad išsigerkim po plynių nors kartą.

Rutkus. Galima (geria po pilną).

Leonas. Dėdė visa širdžia man dabar, aš dėdei kuomet nors vis-vien atsiteisiu... Dar po pilną! Lai liejas šampanas iš taurių mūsų, kaip kad liejosi tvanas savo laikuose. Vi-vat!

Rutkus. Galima (geria, už scenos girdėtis: "Čia mūsų Agnutė gyvena").

Tamošius (už scenos). Šviesiausias pone, čia kokie valkatos nori įsiveržti!

Leonas (abudu pašoka). Sarafinai, Sarafinai! (Staiga durys atsiveria, su jomis Tamošius įsiverčia. Per jį perlipa Petronė; šalimais praeina Juokutis ir Emilė. Visi pasirėdę gražiais drabužiais, tik išskyrus Emilę,—netikusiai apsirengusią).

Petronė (pamačius Leoną). Gerbiamas žente, tas senis taip ištvirko, kad jau ir ateiti čia nebus galima.

Leonas (rodo į duris). Čia jūs ir nereikalingi... Marš atgal! (Įbėga Bronius). Sarafinai, mesk juos laukan! Ko jiems čia reikia? (Juokutį ir Petronę Bronius stumia per duris, Tamošius Emilę).

Juokutis (už durų). Dabar tu mūsų nenori pažinti, prasti mės tau... Žalty, tu!

Leonas (prišokęs prie durų). Pasakyta, tai ir nešdinkitės!

Juokutis (iš ten pat). Atiduok Agnutę, arba buožę kaip žalčiui suskaldysiu!

Leonas. Sarafinai, mušk per galvas! (Girdisi bėgančiųjų žingsniai) Cha, cha, cha!... Nuruko laiptais pakniobstomis.

Rutkus. Aš nesuprantu, kas čia do per komedija...

Leonas (užraudęs). Tai tik patįs niekai... Dėde, žinai, kas tie analfabetai,—tik kiaulės.

Bronius (praeidamas, sau). Turtingas žentelis... Visad už gerą blogu atmokama. (Išeina).

Rutkus. Čia kas nors turi but.

Leonas (kaip pirmiau). Anaipol... nieko navatno. (sau). Tai įkliuvau, it šamas į bučį.

Rutkus. Nė nepažįstami?

Leonas (po truputį ateina į save). Kaip ir visai ne. Kartą tas žmogus užsakė padirbdint šešis tuzinus spylių, na, ir nuo to laiko jaučiasi įtekmę beturįs... Analfabetas.

Rutkus. Bet visgi, mandagumo stoka vo.

Leonas. Na, tiek to... Išsigerkime dar po vieną.

Rutkus. Galima.

Leonas (užsilinksminęs). Po šimts knypkių! Juo artyn dugno, šampanas darosi vis tirštesnis.

Rutkus. Tai ką ir aš norėjau pasakyti. (žaksi). Prisivėlė burna ir dan... (žaksi) tys, vos tik liežuvį tegaliu apversti.

Leonas (sau). Jis jau girtas. (Balsiai). Aš manau vis tai todėl, kad sumaišėme dviejų išdirbysčių šampaną.

Rutkus (nusigandęs) O tas tai blogai! (Atsistojęs svyruoja). Patariu pats sau, kuogreičiausia matyti daktarą. (Skubiai supasi gaubturą).

Leonas. Tad skubėkit, jei pavojus artinas... (žaksi). Patariu nueiti pas gerai man pažįstamą daktarą... tai yra netikras daktaras, o tik felšeris.

Rutkus. O ar jis supranta ką-nors apie gumbo dėsnius?

Leonas. Aš labai tam tikiu. Tai ir skubėkit, idant neužteitų blogiau.

Rutkus (svyrudamas eina). Taip, taip, jau mano pritirta; jei bent ką sumaišyto į vidurius priimu, tai ir kenčiu gumbo gniauzymus... Taip, taip. Skubėsiu, kol dar nevēlu.

Leonas. Patartina. (Abudu išeina).

Tamošius (vienas). Nei gyvos dušios, nė vieno, visi išėjo. Žinans, tas mano ponas pasiutęs. Užklupo be kelinių, na ir šauk, kaip ant gaisro: "Tamošiau, ei, Tamošiau, eik šian, greičiau!" Na, dieve mielas, argi aš kaltas? Žinans, sunkiai kilstelėjau ir truko čia, va, žemiau strėnų, užpakalis. Tai pirmas atsitikimas, niekad ant svietelio užpakalis kelinių netrukdavo. Ne-

spėjau net juodo siulo surasti, žinans, siuvau baltu. (Pakelia frako skverną). Ve, prastai atrodo; bet ką bedarysi, nespėjau, žinans. (Priena prie stalo) O, bonkos dar nevisai sausos. Žinans, paragausiu poniško skystimėlio. (Ragauja) Gardus... (geria daugiau). Bent nepasigėrus...

Scena 8.

Tamošius ir Agnė.

Agnė (puikiai pasirėdžiusi, bet susikrimtus, akis užverktos). Sakai, po truputį maitiniesi?

Tamošius (nusigandęs). Visai ne... ne... ne... (Bučiuoja Agnei ranką, ši neduoda).

Agnė. Bereikalo. Senas žmogus nesipratink už save jaunesniems rankų bučiuot.

Tamošius. Ale šviesiausia panaite, aš negėriau.

Agnė (šypsodamasi). Ne, ne, ne tu gėrei, senėli.

Tamošius (lyg nudžiugęs). Taip, taip, ne aš; tai mūsų ponas ir antras, nepažįstamas ponas gėrė.

(Toliau bus)

Ant Sargybos

Šaltoje, lytingoje dienoje, ties dideliu akmeniniu namu stovėjo vidurinio amžiaus vyras ir išsigandusiomis, pusiau pamišusiomis akimis dairėsi.

Tai buvo vienas paprastų žmogučių, kurie nyksta minioje ir kurių negalima pastebėti. Ir veidas jo paprastas, raukšlėtas, —veidas iš minios. Ir rubai toki, kuriais dėvi tukstančiai, šimtai tukstančių...

Tai buvo darbo diena. Visi tos apie linkės suaugę vyrai dirbo. Namie likosi vien moteriškės ir ligoniai. Jaunimas — mokyklose.

Jisai tarsį laukė ko tai, ar sergėjo ką nors. Tarsi kur tai netoli jo sėbrai skubino atlikti nedorą darbą, o jisai sušalęs, sušlapęs juos sergėjo; jo akis žėrėjo piktai, neraviškai.

Jisai stovėjo ties pačiomis durimis, tarytum sargas; buvo panašu, lyg jisai bijosi ką-nors įleisti į vidų, kursai galėtų viską sužinoti, iširti...

Jisai neįėjė nė šalčio, nė lietaus. Baisiai, negerai blizgančiomis akimis, greitai žvalgėsi į visas puses. Kartais nueidavo nuo durų, atsistodavo kitoje pusėje gatvės ir atydziai žiurėdavo augštin į langus ketvirtų lubų.

Bet tai atlikdavo atsargiai, idant pašalinė ypata tai nepastebėtų. Paskui vėl sugrįždavo į senąją vietą ir vėl dairydavosi...

Taip slinko laikas. Putė žiaurus rudens vėjas; smarkiai lijo. Jisai stovėjo, drebėjo ir lukuriavo. Iš didelių namų išėjo senyva moteriškė sudėvėtomis drapanomis, ir sutaršytais plaukais. Jinai buvo labai panaši į tą vyrą, ir jos akis taip-pat nerviškai nuliudusios. Vyriškis staigiai atsigrėžė linkui jos ir bailiai užklausė:

—Na, kaip mama?

—Nieko, nieko, nesibijok, tuojaus...

—Dieve mano,—prašabzdėjo vyriškis.

—Nestovėk šičia. Tave pamatys, da užklauskas,—taip-pat lėtai pridurė motina.

Moteriškė sugrįžo atgal; jisai likosi vienas stovėti. Pradėjo lyti da smarkiau. Ant kampo gatvės pasirodė policijantas, apsisiautęs neperlyjančiu ploščium. Išlengvo, žingsnis po žingsniui praėjo pro šalį. Ir norints buvo tikras, kad praeis neklūdes, bet vyriškiui kvapą kaž-kas suturėjo, ir širdis ėmė smarkiau, tankiau plakti. Po tam jisai skubiai sukalbėjo jam žinomą maldele ir pravirko. Bet kadangi lijo, ir jo veidas buvo šlapias nuo purvinų lašų, tai jo ašarėlės nebuvo pastebėtos.

Paskui nusišypsojo, veidas prašvito.

Padarė tai todėl, kad iš artymos smulkmenų krautuvės išėjo jos savininkas ir, užsidengęs milžinišku lietsargiu, patraukė į aludę išsimesti paprastą užkandį.

—Jūs, matyt, norite išaugti dideliu,—riktelėjo pastarasai stovinčiai ties durimis ypatai.

—O kodel ne?—šaltai atsakė tas.

—Tuomet jums reikės persiūti drabužius... išlaidos...—tesė linksmas savininkas.

—Jūs, rodos, praturtėjote ir, žinoma, ne baisu.

—Praturtėjau?—užklausė vyriškis.—Kodel?

—Dirbti nėjote; turbūt jūs...

Bet daugiau nebuvo galima išgirsti jo žodžių,—jisai išnyko už aludės durų.

Vyriškis likosi vėlei vienas. Šypsa nuo veido vėl išnyko; jos vieton atsirado nuiludimas ir baimė. Kruptelėjo. Pasigirdo žingsniai ir balsai kalbančiųjų. Dvi ypatos lipo trepais žemyn. Abudu rankose laikė po mažiuką skurinį krepšelį, kuriuos vartoja specialistai gydytojai lankant ligonius. Žmogus pribėgo prie jų.

—Tai kaip? Kaip p. daktare?—pašnabždomis paklausė. Daktaras pailsęs, neišimiegojęs žmogutis, pikta atsakė:

—All right. Aš rytoj ateisiu.

—Ar aš galiu dabar eiti?

—Žinoma..

Daktarai nuėjo, o vyriškis leidosi bėgti augštyn trepais į savo kambarius, kuriuos ką tik apleido daktarai.

Sunkus, tvankus oras; kokių tai žolių kvėpalai buvo jaučiami jau ant trepų. Kuomet atdarė duris, jam net galva pradėjo svaigti.

Miegamame kambaryje ant lovos be pagalvės, gulėjo moteriškė. Šale stovėjo motina vyriškio.

Ligonė, turbūt, da neatsipeikėjo, nes kalbėjo kokius tai žodžius, neturinčius savyje reikšmės.

—Tai aš,—tyliai pasakė vyriškis.

—Kaip jautiesi, Onute?

Jisai uždėjo savo raukšlėtą delną ant jos kaktos. Jinai pažino savo vyrą. Pažino ir pravirko.

Jisai verkė taip-pat. Kodel?

Ar todėl, kad du mokslo vyrai mokslis-ku budu užmušė naują gyvybę, kuri vos spėjo sukrotėti jaunoje motinoje? Ar todėl, kad prazuvo jų kudikis, neužgimęs,—juodviejų svajonė? Gal jų laimės žiedas ir

vienintėlė kvietkelė jų žiauraus, skurdaus gyvenimo?

Ar verkė vyriškis todėl, kad geležinėse gyvenimo replėse gniauzė vis drąsiau ir drąsiau jo gerklę, o perkuninė ekonomija vergų galdynės užmuša, sužeidžia, sveikus, ligonius, jaunos, stiprius, žydinčius, negimusius... Verkė abudu. Kodel?

O. D. Vertė P. Krakaitis.

Jis Pergalėjo

Toli į šiaurę riogsojo milžiniškas kalėjimas. Jis buvo su prasčiausiai įrengtomis kameromis, iš storiųjų cementinių sienų, tamsus, neįsileidžiantis mažiausio saulės spindulėlio. Kameros ankštos, be langelių, lovos geležinės, su senais, nusidėvėjusiais, purviniais šienikais. Jose laikoma po du kaliniu ir ten pat viskas atliekama į tam tikrą indą. Oras jame taip sunkus, taip dvokiantis, nelyginant, kad butum kokių rugščių atmosferoj. Tokiose aplinkybėse šiame kalėjime kankinosi politiškai prasikaltėlis.

Šitas kankinys turėjo didelį patraukimą prie sandarbininkavimo darbininkiškos pakraipos laikraščiuose, ir turėjo nevisai prastą gabumą literatiškame darbe; taipgi mėgdavo skaityt tyros dvasios knygas. Tas viskas buvo uždrausta, ir jis netik nieko negalėjo parašyt į laikraščius, ar paskaityt knygų, bet dar negalėjo parašyt nė laiškelių pas draugą ar draugę. Laikraščių taip-pat neduodavo skaityt, kurių jis taip troško. Ir taip atskirtas nuo pasaulio, kaip ir negyvendamas, jis leido želvio greitumu baismės laiką. Taip-pat pažymėtina, kad jis dar budamas ant "laisvės" turėjo artimą sau draugę su kuria draugavo, podraug ir mylėjo.

Nesunku jam taip butų buvę kentėt kalėjimo našta po priežiura rūsčių sargų, jeigu butų buvęs neatskirtas nuo skaitymo laikraščių, knygų, arba nuo pasidalinimo savo mintimis su išlaukiniais draugais ir draugėm. Dabar jo siela buvo kankinama

negaudama dvasiško peno, negalėdama pasidalinti mintimis, ir nė laiškėlio išsiųst už kalėjimo ribų. Jis turėjo merdėt tamsoj tarp nebylių murų, ir štanguotų durų. Ir taip slinko diena už dienos monotoniškas gyvenimas. Nemažai slėgė jo krutinę lukestis laiškėlių nuo draugų ir draugių. Jis diena už dienos laukė jų, bet veltui, tarytum butų siautus kokia epidemija, kuri pakirto visus jo pažįstamus ir palaidojo į amžiną miegą. Su širdgėla krutinėj labiausiai jis laukė laiškėlio nuo savo artimiausios draugės arba mylimosios. Bet ir nuo jos nieko nesulaukė; tarytum butų jau nukėliavus į požeminį ramųjį gyvenimą.

Kartais, apimtas nusiminimo, įpuldavo į išmėtinėjimo mintis ir atsėdėdęs ant savo bejauslės lovos mislydavo: "Kada būvau tarpe draugų, draugių ir pažįstamų, galėdavau susieit, pasikalbėt, gyvenimo nuotikiais pasidalinti, ant kokio nors pakvietimo pribut su savo artima drauge, kokiame nors gėlių sodne pavaikščiout,—tada būvau atmenamas kaip laiškais taip ir ypatingai. Dabar, kada žiaurios ir nepakenčiamos gyvenimo aplinkybės įstumė į beširdės reakcijos rankas, o šioji aptvėrė cementinėmis sienomis ir geležinėmis štangomis, dabar, kada tapau atskirtas nuo pasaulio,—sykių atsiskyrė draugai, draugės ir artimoji draugė, užmiršdami, kad jau iš jų tarpo vienas yra išplėstas ir laikomas kaipo kankinimo auka. Rodosi, kad jie man, ypač mylimoji draugė, nepasigailėtų pabriežt keletą žodėlių kad ir ant prasčiausios popieros ir gavęs jį skaityčiau. O kiek džiaugsmo butų nuailintai sielai! Rodos viskas nušvistų. Šitie niuksanti murai atsiskleistų ir saulės spindulėlis apšviestų mano tamsiąją kamerą. Dabar nesulaukiu,—nerašo. Bet ką gelbės mano šis išmėtinėjimas,—jie negirdi, jų širdis neskauda. Šalin nuo manęs jų, slėgiančios mano krutinę, mintį! Kad nepasidavus joms, bandysiu dainuot: "Pakilk varguos sužavėtoji, pasaulė alkanų vergu!"

Tai taip jis laukdavo ir laukdavo tu jam pageidaujamy laiškų iki pat pabaigimo

savo baismės dienos, bet nesulaukė. Žinoma, jį apimdavo netik ta viena mintis, apėsėdavo ir šiaip įvairios mintis, tik jau jis mėgindavo nepasiduot ir vietoj išleidus į kokias neduodančias ramumo širdziai svajones,—pradėdavo dainuot ir švilpaut darbininkiško turinio dainų melodijas. Tada išsiblaivydavo slėgiančios jo krutinę mintis ir pasijusdavo, tarytum, beėsas apveikšciojime Pirmosios Gegužės šventės. Bet tas jam buvo neilgam. Kaip greit jis paliaudavo dainavęs ar švilpavęs, taip greit vėl sugrįždavo jo liudnos mintis, kurios kankindavo jo jautrią širdį.

Nežiurint visų tų sunkumų, kurie jam bunant kalėjime spaudė,—jis bandė savo dvasią sutvirtinti, sakydamas: "vistiek mano pusėj bus pergalė, o ne tų storųjų murų ir geležinių durų, tarp kurių dabar esu aptvertas". Ir jis tą viską apgalėjo,—iškėntėjo paskirtąjį baismės laiką, apleido kalėjimo sienas neikiek nenupuolęs dvasioj ir dabar, budamas liuosas, energingai kovoja už auštantį rytą.

S. Pašulnietis.

BE VILTIES.

Nėra to pasaulij,

Kas mane suprastų;

Mintis man skaitytų,

Ateitį žadėtų...

Nėra to pasaulij,

Kas mane paguostų,

Kas degančią širdį

Prie širdies priglaustų...

Kuris iš svajonių

Vainiką man pintų,

Vargą ar linksmybę

Su manim dalintųs.

Kad audrų, perkunų,

Visai nebijotų,

Ir ateitį puikią

Del man išsvajotų...

Kad laimės paveikslą

Gyvenime pieštų,

Ir ateities kelią

Gėlėmis užtiestų.

Aldoniutė.

Pirmoji Geguzēs

(Kaip ir poezija).

Sesute! Tu atmeni tą šalį už plataus vandenyno, kuomet tų, budama dar jaunutė, gyvenai prie savo tėvelių, kuomet tau dar nerupėjo sunki vargų našta,—sulaukei tų Pirmosios Geguzės?

Kuomet Pirmosios Geguzės rytą saulutė vos tik pakilus rytų šalelėj apšvietė tavo rutų darželį, tu bėgai į jį ir atydziai apžiurinėjai savo žiemos šaltą laiką išskentusias rutužes. Tu sodinai į savo darželį naujas kvietkelių sėklas, kad sulaukus vasaros, galėtum pasidžiaugti savo kvietkelėm ir papuošti lelijų žiedeliais krutinę savo mylimo bernelio. Tu atmeni, kaip rupe스팅ai apžiurinėjai kiekvieną rutų kelmelį, kad jie sulauktų malonių vasaros dienelių ir praeiviai gērētusi tavo rutelėms. Tu atmeni, kaip tavo motinėlė, sėdėdama prie lango, žiurėjo į tave ir džiaugėsi savo dukrele, tą dukrele, kurią savo krutimis penėjo ir daug, daug nakčių be miego praleido. Tu atmeni, kaip tavo žilagalvis tėvelis su pirma Geguzės saugiai aptvērė tavo rutų darželį, kad kokie palaidunai neišdraskytų tavo rutelių. Tu atmeni ir tą pirmosios Geguzės vakarėlį, kuomet tau laistant ruteles, atėjo tavo mylimas bernelis, ištiesęs rankas sveikino tave ir glaudė prie savo krutinės, dėkuodamas už tavo nenuilstantį darbą prie rutelių, kuomet tu, bijodama savo matutės, išvarei jį iš darželio, sakydama: “netrukdyk man darbą, dar mama išgirs”.

Bet čia, brangi sesyte, čia tavo rutų darželis tarp surukusių dirbtuvės sienų ir pragariškai užiančių mašinų. Čia tavo darželis tarp dvokiančių ir purvinų miesto gatvių. Čia tavo darželis tai dirbtuvė, o rutų lovelė, kurią dėliodavai akmenėliais, tai pragariškai užianti mašina, kuri kas valandą tykoja tavo gyvasties. Čia tavo motinėlė, kuri prie lango sėdėdama žiurėjo į tave ir

gērėjosi tavo kvietkeliais; čia tavo tėvelis, kuris pirmoj Geguzės aptvērė tavo rutų darželį; čia tavo mylimas, kuris atėjęs pirmosios Geguzės vakarėlyj, rankas ištiesęs sveikino ir glaudė prie savo jautrios krutinės,—tai suzvērėjęs dirbtuvės užveizda ir kapitalizmo smakas, kuris tyko ant tavo sveikatos ir gyvasties. Jis tave glamonėja savo geležiniaiis nagais taip, kad tu savo kruvinomis ašaromis turi laistyti tą rutų lovelę—mašiną. Čia tavo bernelis, kuris stovėdamas už rutų darželio tvorelės, rankas ištiesęs laukė progos, kaip tave apglėbti į savo glėbį ir suteikti tau malonų saldų bučkį,—tai purvinų agentų ir baltosios vergijos agentai, rankas išskėtę tyko tavęs, kaip sugauti ir įkišti į paleistuvystės urvus, padaryti iš tavęs gyvojo tavoro kupčių vergę, iš ko jie semia aukso kalnus, o tau supuvysį gyvenimą teikia.

Todel brangi sesute, sulaukus Pirmosios Geguzės, apleisk tą surukusį “rutų darželį”, išeik į tas purvinas gatves ir pasodink savo tyram darželyj (širdyj) tokią rožę, kurios spalva drebina viso pasaulio kapitalizmą. Tegul tavo darželyj (širdyje) žaliuoja Meilė, Lygybė ir Brolybė!... Tegul iš tavo puslėtų rankų susidaro retėžiai ir apjuosia visą žemės kamuolį, kuris per amžius buvo tavo tėveliu, broleliu ir mylimu berneliu...

Pirmoji Geguzės atėjo. Ir su Pirmąja Geguzės išmušė laikrodis Liuosybės, kad turi trukti vergijos ir paniekinimo retėžiai. Sesute! Pasodink į savo darželį Liuosybės rožę, kuri drebintų viso pasaulio kapitalistus, o šluostytų vargdienių kruvinas ašaras ir gydytų krutinės žaizdas. Tegul su Pirmąja Geguzės džiaugiasi motinėlė, kad jos dukrelė išaugino savo darželyj tokią rožę, kuri bus nevystantį per amžius. Tegul džiaugiasi tėvelis, kad jo tvirta tvorelė

apie rutų darželį išaugo į tokią tvorą, kurią aptvertas bus visas pasaulis saugojamas nuo plėšrių smakų ir kraujo siurbėlių. Tegul džiaugiasi mylimas bernelis, kad jo tyra širdinga meilė, išauklėjo tavyje meilę prie viso pasaulio darbininkų, ir pasodino tavo darželyj Meilės, Liuosybės ir Brolybės rožę, kurios kvapas gydys viso pasaulio darbininkų žaizdas.

Laistykime sesutės savo darželyj (širdyje) Liuosybės Rožes, lai jos žydi tarp viso pasaulio proletariato. O jų kvapas lai rengia mirtį žmonijos skriaudėjams— kapitalizmui.

Jau išmušė valanda Liuosybės!

Jau atėjo Pirmoji Gegužės!

Lakštingalos Vaikas.

Iš meilės.

PIRMOJI GEGUŽĖS ATĖJO.

Ei, darbininke! Pasaulio tvėrėjau!
Apleisk dirbtuvę ir trenksmą mašinų,
Pajusk, kad tavo valanda atėjo
Nutraukti pančius tų baisių kankynių,
Nes Pirmą Gegužės atėjo!..

Išėik ant gatvės, pasveikink gamtą,
Kuri grožybės po kojų tau kloja,
Gamta gėrėdams ištiesk savo ranką,
Miniai vargdienių, ką varguos vaitoja—

Jau Pirmą Gegužės atėjo!
Tegul pamato žmonijos skriaudėjai,
Kad mūsų rankoms pasaulis apjuostas!
Kad turtus gamina ne jie niekadėjai,
Bet mūsų tai darbu pasaulis išpuostas.

Ir Pirmą Gegužės yr' mūsų!
Tegul jie dreba, kaip lapas iš baimės,
Pamatę mūsų vienybės galybę,
Tegul jie lenkia galvas vainikuotas,
Prieš vargšų minią, ką myli teisybę,
Nes Pirmą Gegužės atėjo!

Tegul bus Pirmą Gegužės mūsų šventė,
Tų, kurie amžius varguose kentėjo,
Švėskime tą dieną retėžius nutrenkę,
Nes jau liuosybės valanda atėjo,
Su Pirmą Gegužės, mūsų švente!
Lakštingalos Vaikas.

GEGUTĖ IR PIRMOJI GEGUŽĖS.

Gegutė paukštelė yr' vargšų sesutė,
Ji juos suramina sunkiuose varguose,
Ji balseliu savo kaip tikra matutė,
Atlanko mūsų draugus drėgnuose urvuose.
Ji praneša vargšams, kad gamta atgijo
Ir leidžia pasauliui malonius kvapus,
Ji liudnai prie lango dėl jų užkukuoja,
Kad žvėrys-tironai jiems rengia kapus!..
Bet Pirmą Gegužės yr' daug mums mėilesnė,
Nes ji į vargdienių barškina duris,
Kad jie po vėliava meilės ir brolybės,
Galėtų nuo sprando tironus nurist.
Pirmoji Gegužės mus kviečia į talką,
Kad mes nebeleistum' kankinti draugų,
Kad mes kaip tik vienas į eiles sustoję,
Duris atdarytum' dvokiančių urvų.
Iš ten paliuosavę karžygius liuosybės,
Giedodami Pirmos Gegužės dainas,

Brolybės papartį į viršų iškėlę,
Turėtum' liuosybės ir laimės dienas.
O į drėgnus urvus, ką draugai kentėjo,
Sukištum' beširdžių-budelių gaujas,
Kas sena, lai žuna, nėra ko gailėtis,
Nes Pirmą Geguzės pasaulis bus naujas!

Pirmoji Geguzės sutirpdyk ledus,
Ką šaldė mūs jausmus krutinėj;
Sustiprink mums dvasią ir priduk ginklus,
Su priešais kovoj paskutinėj.
Težūsta mūs priešai su aukso tranais,
Kurie mus per amžius kankino,
Teein po perkunais su kraujo tvanais,
Geguzės Pirmoji lai juos sunaikina!
Lakštingalos Vaikas.

LAI GYVUOJA TARPTAUTINĖ.

Lai gyvuoja tarptautinė,
Darbo kleša amžinai!
Lai pranyksta prispaudėjai,
Ir akli jųjų tarnai.
Proletarų didžios minios
Lai mums stovi akyse,
Ir jų meilė tarptautinė,
Lai dega mūs širdyse!
Lai gi vardas Geguzinės
Visiems buna malonus,
Lai jis teikia mumis narsą,
Didint savuosius pulkus...
Lai budrus liejasi garsai,
Po pasaulio šio platybes!
Lai pasiekia meilės jausmai,
Nors tamsiausias galybes!
Lai sukil' gyvi lavonai,
Iš naktuzės prietarų!
Lai stiprėja batalionai...
Laisvę mylinčių žmonių!
Lai gi šventė Geguzinė,
Neišnyksta niekadosi!
Lai jos gaida sutartinė,
Linksmin mumis visados!

J. Aceris.

MEILUŽEI.

Mano meiluže skaisčiom akelėm
Mirksėk kasdieną prieš šiuos retėžius,
Nesigraudinkie, ramink širdelę,
Nors tau nelinksma, miela mergele.

Tavo meiluzis pančiais apkaltas,
Skursta ir kenčia visai nekaltas,
Del vargšų laisvės pasiaukavo,
Delto, kad skleidė idejas savo.

Trokšdamas laisvės vargdienių miniai,
Meilės, brolybės visai žmonijai,
Gamtos gražybės man ir nemiela,
Širdis man plaka, nerimsta siela,

Kad dar vargdienių ir skurdžių minios
Nemet' nuo savęs pančius gelžinius,
Šviesos ir mokslo dar nepažinę,
Vargsta per dienas tame dumblyne.

Neturi liuosos, šviesios dieneles,
Per amžius vargsta toks vargdienėlis,
Per tai, kad klauso tų parazitų,
Turčių valdonų, carų kas rytą.

Aš tavęs meldžiu mano meiluže,
Suramink sielą, savo širdužę,
Stok į kovą atvirai drąsiai,
Kad sutrupėtų vergijos pančiai.

Skleisk supratimą tarp darbo minios,
Ramink vargdienį, jei nusiminięs,
Prakilniu mokslu, proletariniu,
Kovok su priešu tuo kasdieniniu.

Kuris tik stengias, kad suvilioti,
Vargdienių sprandu kasdieną joti,
Tokiam duok smugį it akmeninį,
Žaibo greitumu, revoliucinį.

Tad paliuosuosi savo meiluzį,
Tad bus tau linksma šviesi dienuzė,
Tada gērėsis gamtos gražybėms,
Tada dalinsies meilės saldybėms.

Tada vienybė bus draugininė,
Tada bus meilė mūsų krutinėj,
Tada vargdienis nebevaitos,
Tada laimingai visi gyvuos.

F. V-kus (kalinys).

VAIKŲ SKYRIUS

AR KULKAS VALGO ŽALIAS?

Vaikas, žiurėdamas į amunicijos dirbtuvės paveiksluką sako:

—Tėte, tėte, žiurėk! Tai dideli agurkai!

—Vaikeli, ten ne agurkai.

—Tai bananos, tėveli?

—Eik tu kvailiuk, ten nė agurkai, nė bananos, tik kulkos.

—Tėte, ar žmonės kulkas valgò žalias, taip, kaip agurkus?

—Ne, vaikeli. Žmonės kulkas valgo keptas, tokias, kaip čia jas matai.

Vaikas norėjo perverst puslapį su paveikslu, bet patėmijęs tėvo ironišką šypsą, vėl puolėsi klausti:

—Tėveli, pasakyk man, kas tos kulkos? Ar jos gardžios? Ar jos auga po žeme, ir ar jas reikia kaupti taip, kaip mes vakar bulves kaupėme?

Ant tėvo veido blykstelėjo sujudimas ir jis priglaudęs prie krutinės savo penkių metų Broniuką, tyliai jam į ausį šnabzdėjo:

Sunau mano, kulkas niekas negali valgyti, jos yra padarytos iš plieno ir švino; su jomis tik žmonės šaudo.

—Tėveli, o kas juos šaudo?

—Kiti žmonės.

—Tai kodėl jie šaudosi?

—Vaikeli, kad jiems ponai, tie, ką pro mus su automobiliais važinėja, liepia vieni

kitus šaudyti. Mano sunau, nuo to laiko, kaip tu užgimei ir iki dabar, yra labai, labai daug žmonių iššaudyta su tokiom kulkom.

Tėte, ar tiek žmonių, kiek aš aną dieną mieste mačiau?

—O, vaikeli, daug daugiau. Kad visus tuos negyvus žmones sudėtum į kruvą, tai būtų daug didesnis kalnas už mūsų didįjį kalną.

—Vaje, tėte! Tai aš ant jo ir užlipti negalėčiau.

—Vaikeli, tu augi sveikas ir linksmas, o kaip užaugsi, tai gal ir tavė su tokia kulka nušaus.

Vaikas akutes nuleidęs ir su pirštukais gnaibydamas kampus popieros, tarė:

—Tėveli, aš tų kulkų nenoriu. Pasakyk žmonėm, kad jie daugiau jų nedarytų.

—Vaike, kad ponai liepia ir kulkas daryti.

—Tėte, tai tie ponai negerai. Pasakyk žmonėms, kad jie tuos ponus nušautų, tai paskui ir kulkų nebus, ba žmonės pats jų nedarys.

—Vaikeli, kad žmonės nebutų toki tamsūs, tai jiems ir sakyt nereiktų. Jie nedirbtų sau pragaištingą darbą; jie kauptų ir augintų bulves, taip kaip mes darome, bet ne tas kulkas keptų.

K. S. L.

Sveikatos Skyrius

NAMINIAI GYVULIAI LIGŲ IŠNEŠIOTOJAI.

Kad naminiai gyvuliai, ypatingai katės ir šunės, yra nešiotojai ligų, tai yra faktas, kurį visas pasaulis pripažįsta. Mat, katės ir šunės slankiodami po namus, ligonių kambariuose, gauna ligos bakterijų ir išnešioja jas visur kur tik nueina. Todėl militarė valdyba Dover'j, Anglijoj, nutarė išnaikinti visas kates, kurios tik radosi barakuose ir šiaip kariškuose namuose.

Mat, buvo iširta kelios katės ir pas jas atrasta ligos bakterijų. Tarpe devynių kačių bakteriologiškai tyrinėjimai parodė, jog keturios jų turėjo difterijos bakterijų.

MUSĖS.

Geguzės mėnuo yra geriausias laikas išnaikinti muses. Yra tik viena naudinga musė,—tai negyva. Mazos naminės musės yra labai pavojingos. Musės veisiasi purvuose. Užkrečiamos ligos paprastai musių platinamos.

Uždeng sietais duris ir langus.

UODAI.

Uodai gimdo maliariją. Uodai veisiasi ir auga palei tykų vandenį ir drėgnose skylėse. Liek aliejaus ant vandens ir išvyk uodus. Tuščia tomačių blekinė, pusiau pilna vandens užaugina tukstančius uodus, o bačka vandens augina milijonus.

Uždėk sietą ant durų ir langų.

KUDIKIŲ SVEIKATA.

Motinos pienas geriausias dėl kudikių. Karvės pienas yra geras maistas veršiukui, bet ne naujai gimusiam kudikiui.

Tankiai sverk kudikį. Kudikiui reikia daug šviežio oro. Gydytojas turi prižiūrėti akis kudikio, tas sergsti nuo aklumo. Jeigu kudikio akys nesveikos, neatidėliok,—nešk pas gydytoją. Kasdien prausk kudikį ir apmainyk drapanas.

PRIŽIURĖJIMAS SAVO SVEIKATOS.

Švarumas yra pusė sveikatos. Nesveiki dantys—ženklas menkos sveikatos. Čystyk savo dantis pirmiau, negu čeverykus. Valgyk išpalengvo, pasirink tinkamą valgį, o gamta atliks visą kitą. Pirk tinkamus čeverykus, nes du trečdaliu laiko prisieina žmogui praleisti apsiavusiam juose. Turi tik vieną porą akių dėl viso gyvenimo—saugok!

Žiurkės kaštuoja kožnam žmogui S. Valst. po pusę cento į dieną. Rašykite Surgeon General, Rupert Blue, Washington, D. C., o jis prisiųs knygele, kurioj išaiškina kaip atsikratyti nuo jų.

Nevisuomet vadink kuno skaudėjimą "reumatizmu". Kartais tas tik pasekmės sugedusių dantų, ir geriausia tokiame atsitikime, pasitark su gydytoju ir dantistu.

Perdaug miego kenkia sveikatai, taip pat kaip neužtektinai. Suaugusiam žmogui reikalinga aštuonių valandų miego į dieną.

Netikėk į garsinamus "tikrus gydytus";

Šeiminkių Skyrius

MAKARONAI.

Paimk vieną kiaušinį, biskį, druskos, išplak gerai, įpilk 1 šaukštą vandens ir dėk miltų tiek, kiek reikia, kad būtų pusėtinai kieta tešla.

Išminkyk tešlą gerai, kad atstotų nuo rankų ir indo. Dėk ant lentos apibarstytos miltais ir iškočiok su voliuku, kad būtų taip plona tešla, kaip popiera. Kočiok pabars-tydama miltais, kad neliptų prie lentos.

Supjaustyk tešlą siaurais, ilgais šmotukais, arba ir platesniais sulig noro, ir palik ant lentos paskleidusi, kol gerai išdžius. Gerai išdžiovinus supilk į kokią indą ar dėžutę ir laikyk uždengtą, kol bus reikalingi. Makaronai yra gardūs su bile sriuba. Galima juos dėti į mėsos sriubą arba į pieninę, bet verdant juos visada reikia dėti į verdantį vandenį, nes į šaltą įdėjus ištižs. Virint reikia apie 15-20 minutų.

Galima juos valgyt tirštai išvirtus su pienu ir sviestu, arba vandenį išvirtus su tomeitėmis ir tarkuotu suriu bei sviestu.

Bet reikia juos tada išvirus sudėti į indą, dėti sviesto, surio ir tomeičių, o paskui, įdėjus į pečių, pakepint apie 20 minutų.

SALDŽIOS BULVĖS SU SIRUPU.

Į vieną puoduką sirupo dėk 6 šaukštus cukraus, vieną mažą šaukštuką muskatos miltelių (ne būtina reikalinga), įpilk į geležinę skauradą ir virink kol sirupas įlašintas į šaltą vandenį sukietės. Kada sirupas pradeda vandenį kietėti, dėk į jį saldžias bulves, išvirtas su žievėmis, nuluptas ir supjaustytas išilgai į 4 dalis. Įdėjusi bulves apvartyk tame sirupe, kad iš visų pusių aptektų, tada įpilk 4 šaukštus vandens ir pavirink apie 15 minutų; paskui valgyk su mėsa.

Taip padarytos saldžios bulvės yra labai gardžios.

VELNIO KEIKAS.

Atskirk 2 kiaušinio trynius į indą, išplak gerai, pilk 1 puoduką cukraus, 6 šaukštus sviesto arba taukų (gerų), 6 šaukštus cocoa. Išmaišyk gerai viską, pilk 2 puoduku miltų, tris čvertis puoduko vandens, 3 šaukštukus (mažus) kepamų miltelių (baking powder) ir 1 šaukštuką sutrinto cinamono. Išplak viską gerai, kad būtų minkšta tešla, paskui dėk palėngva putas išplaktų baltymų tų dviejų kiaušinių. Sumaišyk putas su tešla, dėk į gerai išteptą ir miltais išbarstytą blekę ir kepk vidutinio karščio pečių apie 20 minutų. Kada atšala, apdėk viršų su sekančiai padaryta masa:

1 kiaušinio baltimas, pusė stiklo obuolių "jelly". Plak tol, kol visai sukietės. Paskui ištirpyk dvi tobyčėles saldaus čokolado su vienu šaukštuku karšto vandens. Sumaišyk viską ir užtepk ant keiko.

BUČKIAI.

Trijų kiaušinių baltimą atskirk nuo trynių, dėk cukraus smulkaus (milteliuose) sulig skonio ir biskį vanillos del skonio.

Plak kol pasidarys kietos putos.

Paskui ištepk baltą popierą sviestu ir dėk tas putas mažais šmotukais ant popieros apie colį atstumo vienas nuo kito. Įdėk į blekę tą popierą su keiksukais ir kepk lengvame pečių kol biskutį paruduos. Keiksukai skanus valgyti su "aiskrymu".

PEČIŲ VALANT.

Valant pečių reikia į tepalą pečiui, vieton vandens, pilt amonijos, tada pečius labai lengvai nusivalo ir labai gražiai žiba.

J. B. Š.

K O R E S P O N D E N C I J O S

LYNCH MINES, KY.

Nelabai tenka matyt laikraščiuose žinučių iš Kentucky valstijos. Rodos, kad ten visai nėra lietuvių, o vienok vienur, kitur randasi po kelis. Beveik kiekvienam didesniai mainų apskrityj randasi po kelioliką šeimynų, o kai kur tai net po kelis desėtkus šeimynų.

Lynch Mines, Ky. lietuvių yra viena šeimyna, pavienių apie 6; retkarčiais gi būna ir daugiau. Mat čia atveža darbininkus agentai, tai kaip kada ir lietuvių atvažiuoja, bet greit apsidžiaugia ir vėl važiuoja į platus pasaulį "laimės" jieskoti.

Laikraščių čia pareina "Moterų Balso" ir egz., "Laisvės" ir egz., "Kel." ir egz., "Lietuvos" ir egz., "Vien. Liet." ir, "Nauj." ir, "Sandaros" ir, ir "Proletaro" ir.

Darbininkų padėjimas Kentucky valstijoje yra labai prastas. Darbininkai daugiausia neorganizuoti, o jei ir yra kai kur unija, kaip pav. anglių kasyklose, tai ji darbininkų reikalais nesirupina. Pavyzdžiu tam gali būti pereitas minkštųjų anglių kasyklų streikas, kurį unijos viršininkai pardavė.

Čia gyvena taip-pat labai daug juodveidžių darbininkų, bet jie da žemesniam kultūros laipsnyj stovi.

Amerikos Trempas.

HARTFORD, CONN.

Kovo 24 d. atrado mažutį, 3 savaičių, kudikėlį lietuviškoj bažnyčioj. Mažiukas buvo suvyniotas į vystyklus ir padėtas antrojo sėdynėj nuo durų. Atrado jį p-lė M. Williams ir nunešė pas kleboną Ambotą, bet jo nerado namie, tuomet kudikis liko atiduotas policijai. Motinos nesurasta.

Onytė.

SAINT CLAIR, PA.

L. M. P. S. 75 kp. susirinkime, laikytame 28 d. kovo nutarta paaukauti \$5.00

sušelpimui pol. kal. ir jų šeimynų.

Mūsų kuopa neskaitlinga narėmis ir nedaug turi turto, bet draugės tuomi nenusimena ir darbuojasi kiek galėdamos. Suprasdamos šių dienų pol. kal. padėjimą, paskyrė nors tą mažą auką iš savo izdo. Pinigai pasiūsta Phila. kalinių fondui.

Patartina draugėms ir toliau nenuilstančiai darbuotis. E. Mikalauskiene.

TOWER CITY, PA.

Šitas miestelis randasi labai gražioje vietoje tarp kalnų. Iš visų pusių miestelį apsupa dideli kalnai, apaugę medžiais. Lietuvių čia nedaug randasi, bet visi gražiai gyvena, turbut, delto, kad čia da nėra dušių ganytojaus, tai nėra kam kelti neapykantos vienų prieš kitus.

Draugijos čia randasi sekančios: SLA. 98 kp. ir laisva pašelpinė draugija "Arelis"; ir SLRK. kp. Laikraščių čia pareina "Tėvynė", "Laisvė", "Vien. Liet.", "Garsas", "Saulė" ir "Moterų Balsas".

Reikia tikėtis, kad laikui bėgant ir čia moters pradės daugiau rupintis savais reikalais ir veikti naudingą darbą visuomenės labui. Inis.

SO. BOSTON, MASS.

LMPS. 13 kp. dabartiniu laiku lyg ir apsnudus,—neturi noro ką-nors veikti. Jeigu kokia narė įneša, kad reikia ką-nors surengti, tai tuoj atsiranda viena-kita priešinga tokiam parengimui, aiškindamos, kad parengimas gali nepasisiekti. Bet, draugės, mes neturėtume paisyt ar pasiseks koks parengimas, ar nepasiseks, bet vistiek reikia rengti, reikia darbuotis. Jeigu mes visos išvien su energija dirbsim, tai nėra jokios abejonės, kad mūsų parengimai visuomet naudą atneš.

Nežiurint to visko, vistiek kuopa nutarė rengti koncertą su prakalbam ant 2 d.

gegužės; taip-pat nutarė surengti II Raj. naudai balių; po vasaros sezonui manoma rengti nedėdienio vakarais diskusijas.

Dabartinių laikų "Moterų Balsas" So. Bostone platinasi labai gerai. Niekad žmonės "M. B." neskaitė taip, kaip dabar. Kaip tik pasirodys svetainėj "M. B." agentas, tuoj visus išparduoda. Gal delto, kad "Keleivis" išgarsino "M. B." su areštais.

Reikia paminėti apie įvykusį atsitikimą smalavirių prakalbose. Tulas vaikiukas nuėjo ten pardavinėti "Mot. Bala", bet smalaviriai neleido jį į salę ir da smarkiai iškoliojo. Mat, vaikiukas pirma pardavinėjo "Keleivį", bet dabar, pasipiktinęs, metė pardavinėjęs "elektrikierių" organą.

Nežiurint tų visų kliučių, kurias stato ponai "elektros inžinieriai" iš "Keleivio", "Moterų Balsas" platinasi labai pasekmingai.

LMPS. 13 kp. valdyba šioms metams: org. J. Sarapienė, prot. rašt. V. Kundročiūtė, fin. rašt. M. Januškienė, izd. V. Narbutaitė, knygė S. Repšiuotė.

Linkiu naujai valdybai energingai dirbti organizacijos labui. Julė Tataitė.

MILWAUKEE, WIS.

Kovo 21 d. LMPS. 89 kp. turėjo susirinkimą. Kaip paprastai mūsų progresistės nepraleidžia nė vieno susirinkimo, nenuatarusios ką-nors naudingo darbininkų labui, taip ir šiame susirinkime jos nutarė paaukauti \$100.00 kal. šelpimo fondui ir už \$30.00 nupirkti "Laisvės" bendrovės šėrų. Taip-pat, padrąsintos nusisekimu pereinoto baliaus, kuris davė \$150 pelno, nutarė vėl rengti kitą balių naujo laikraščio "Ryto" naudai.

Pastaruoju laikų progresistės pradeda užimti pirmą vietą veikime tarpe Milwaukeečių. Pas jas netruksta įvairių sumanymų ir parengimų. Taip-pat netruksta ir literatūros, kurią skleidžia tarpe vietos lietuvių prie kiekvienos progos.

Reikia pažymėti, kad pirmiau susirinkimų vedime turėdavo nemažai keblumų, o

dabar jau viskas eina kuogeriausia.

Lietuvių Darbininkų Choras rengiasi perstatyti puikų veikalą "Nihilistai". Turbut, pirmu da kartu Milwaukeees lietuviai turės progą pamatyti tokį puikų veikalą.

Darbai šiuomi tarpu eina gerai ir darbas nesunku gauti, bet jau su užmokesčiu, tai negalima pasigirti. Mat, darbininkai neorganizuoti ir prieš kapitalistus bespėkiai, nors pastarieji ir devynius kailius luptų nuo jų nugaros. Sokratas.

ANSONIA, CONN.

Kovo 24 d. sustreikavo American Brass and Copper Co. darbininkai 4 didelių šapų. Į kovos lauką išėjo virš 5000 darbininkų, kurių tarpe yra ir keli šimtai moterų. Darbdaviai darbininkų reikalavimus atmetė ir kova bus sunki iš to atžvilgio, kad ateiviai neturi gerų savo vadovų, nes reakcija visus gabituosius draugus parbloškė. Nors mitingus ponai nedraudžia, bet tie mitingai neturi jokio gyvumo ir darbdaviai žino, kad be unijos ir be gerų vadovų, darbininkai silpnai laikysis. Mažai yra vilties laimėti šį streiką, nors tuotaru skebų da nėra.

Jau mes visus savo draugus iš reakcijos nagų išvadavome ir dabar yra jie liuosi po kaucijom. Štai tų laisvės ir darbo žmonių teisių gynėjų pavardės, kurie nuo viso pasaulio proletarų garbės vainiką gavo: Petras Auštra, Antanas Jakštys, Juz. Valaitis, Pov. Kručas, Antanas Gailušis, St. Domeika. Šitie visi draugai buvo kankinami "laisvos" Amerikos inkvizicijoje, kuri sumažino jų sveikatą, sykiu ir turta.

Vasario 29 d. mūsų klero-tautininkai turėjo čia pas save parsikvietę smalavirių advokatą F. J. Bagočių, kuris Smetonos puodą kėlė į padanges ir už jį agitavo, kad visi remtų. Čia to sorkininko pasidarbavimu surinkta Smetonai 1500 dol. S. Z.

KENOSHA, WIS.

IŠ L. M. P. S. 72 kp. veikimo.

Kuopa sutverta vasario 1919 m. Nuo

pat kuopos susitvėrimo išplatinama "Mot. Balso" po 15 egz. ir nuošimčio neimama. Tas parodo, kad draugės supranta apšviėtos reikalą ir rėmimą naudingų laikraščių. Surengė trejas prakalbas su pągelba LSS. 5 kp., nes dar moters silpnos finansiskai ir bijosi vienos kę-nors rengti. Reikia tarti padėkos žodis LSS. 5 kuopai, kuri nemažai pasidarbavo sustiprinimui LMPS. 72 kuopos. Pirmiau LSS. 5 kuopa da nebuvo skilusi, dabar gi ji jau perskilo į dvi dalis. Kuopos dalis, nuėjusi pas smalavirius stengiasi kiek galint kenkti LMPS. 72 kuopai. Kuopa surengė 2 pikniku su prakalbom ir programu. Prisdėjo prie Wisconsin valstijos LMPS. rajono. Pastatė scenoj du veikalu. Prie paskutinio veikalo "Žingsnis prie šviesos" labai daug pasidarbavo d. N. Meškevičienė su savo gražiu balsu ir įspudinga prakalba. Veliju d. Meškevičienei darbuotis ir ant toliau. Taipgi d. El. Paužiutė darbuosi beveik nuo pat kuopos susitvėrimo. Jinai buvo beveik viena iš veikliausių narių. Bet pastaruoju laiku pradėjo kitas vėjas pusti. El. Paužiutė įsisėdus į Grigaičio mokslinį vežimukę, nuvažiavo pas smalavirius ir dabar visokiais budais stengiasi kenkti mūsų 72 kuopai. Tai, mat, draugės, kur mūsų El. Paužiutė nuvažiavo. Turiu pridurti, kad mes vejame panašius gaivalus iš savo tarpo lauk, nes jie mums nenaudingi, o pavojingi.

Reikia priminti, kad pradžioj kuopos susitvėrimo, moters surengė šeimyniskę vakarienę. Tikslas tos vakarienės buvo tas, kad kuopę sustiprinti finansiskai ir dvasiskai.

Mūsų kuopos veikimas lai buna pavyzdziu kitoms kuopoms, kurios nors seniai susitvėrusios, bet nedaug tenuveikusios.

P. Valančauskaitė-Lukošienė.

ROCKFORD, ILL.

Bal. 4 d. LMPS. 5 kp. laikė savo susirinkimą. Apart kitko, buvo pakelta nemažai trukšmo kas del manės. Dalykas buvo taip: LMPS. 5 kp. turėjo parengus

draugiškę vakarę 27 d. kovo; į komisiją tapo išrinkta 4 narės, tarpe jų buvau ir aš. Draugiška vakarienė pavyko nekaip užtat, kad komisioj truko draugiškumo, na ir tame visame buvau kaltinama aš. To dar neuzteko. Rasockienė (komisijos narė) užreiškė, kad kuomet mes (komisijos narės) turėjom pasikalbėjimą, kaip geriau surengus vakarienę, aš pasakius: "rengkime kuopikiausią vakarienę, vistiek kuopa grius, o per dieną dirbus, ant kojų stovėjus, aš noriu, kad man kišeniuje liktų". Taip pasakius Rasockienė, pridurė, kad ji deda \$10 dolerių arba savo galvę, kad tas tiesa kę ji sako. Tuo melu padrąsintos draugės M. Akelaitienė ir Dijokienė, pradėjo ploti rankom. Pasipylė juokai. Aš gavus balsę paklausiau A. Naujokienės (komisijos narės) ar ji tą girdėjo. Atsakė, kad ne. Kita komisijos narė nebuvo atsilankius, bet aš užklausiau per telefonę, kuri taip-pat užreiškė, jog nieko panašaus negirdėjusi. Taigi draugės, ar tai gražu taip daryt; apšmeižt kitę yra labai lengva.

Dar turiu priminti kas del mūsų rengiamo teatro, kurio komisioj aš taip-pat esu ir M. Akelaitienė susirinkime pasakė, kad reikia saugot tokię komisiją. (suprask, kur aš esu). Taigi draugės, saugokitės ir tik delto, kad aš savo kambariuose leidžiu repeticijas laikyt ir manau neparokuoti nieko. Be to, pati turiu rolę ir maniau sau drapanas iš savo kišeniaus pasitaisysiu, kurių prie lošimo reikės, kad tik sumažinus kuopai išlaidas.

Tai taip draugės aš ardau mūsų kuopę. "Ardykit" ir jūs taip, tai ištiesų mes ją amžinai negalėsime suardyt.

Aldona M. Jakimavičienė.

GRAND RAPIDS, MICH.

Nors šis miestelis dailus ir nemažai lietuviais apgyventas, bet LMPS. 37 kp. veikimas silpnas. Nors prie kuopos priklausio 16 narių, bet atsizvelgiant į gyvenančių čia moterų skaičių, tai yra visai maža delelė. Aš čia jau gyvenę 5 mėnes., o moterų

kuopa neturėjo per tą laiką jokio parengimo. Nors susirinkime ir buna daug kas tariama, bet gyveniman to nevykdoma. Suprantama, dabar galima kalte mesti ant reakcijos siautimo, bet visgi, jeigu norėtume, tai vis šį-tą galima būtų veikti. Aš nekaltinu visų kuopos narių, bet didelė didžiama jų kaltos neveiklume. Į susirinkimus atsilanko vos 6-7. Tikrai veiklių draugių kuopoj randasi vos 4, kurios dirba ir stengiasi palaikyti kuopą kiek galėdamos.

Vienok, pastaruoju laiku pradedame daugiau veikti. Jau nutarta surengti teatrą. Vasarai gi atėjus, manomę ir daugiau veikti. Labai norėčiau, kad pasekmės būtų geros. Pirmiau "Mot. Balso" išplatindavom vos tik po 10 egz., dabar jau parduodam po 15 egz. kas mėnuo.

Girdėjau, kad pirmiau moters smarkiau veikė, bet laikui bėgant pradėjo atšalti. Keletas daugiau susipratusių ir apsipažinusių su draugystės reikalais narių apleido kuopą. Matomai, buvo koki ypatiški nesusipratimai. Patarčiau toms draugėms mesti tuos ypatiškus, o dirbti naudingą darbą darbininkų labui.

Todel, mielos sesutės, prie darbo! Tieskim savo dešinę prie tų, kurios tebeklaidžioja prietarų tamsybėj, traukim jas iš tenai ir rodykim tiesų, darbininkišką kelią.

LMPS. 37 kp. susirinkimus laiko kiekvieno mėnesio antrą nedėdienį, 2:30 val. po pietų. P. Valančauskaitė.

DETROIT, MICH.

Detroitė, Mich. kas nedėdienis ir subatvakaris mūsų draugai rengia įvairius parengimus: teatrus, balius ir koncertus. Tiesa, kai-kurie išsigandę reakcijos, apleido kovos lauką, bet kiti draugai, nepaisydami nieko dirba nenuilstančiai apšvietos ir propagandos darbą.

Balandžio 11 d. LMPS. 17 kp. statė scenoj veikalą "Kunigas Macochas". Sulošė pagirtinai. Publikos buvo apie 1000 ir kuopai liks pelno apie 500 dolerių. Be abe-

jonės, tas pelnas bus sunaudotas geriems tikslams.

Širdis pasigailėjimo prisipildo, matant tokį draugų ir draugių pasišventimą dirbti apšvietai be jokio atlyginimo. Ačiu jums draugai ir draugės. Jūs klojate geresnę ateitį pasaulio žmonijai.

H. G. Arminienė.

BROOKLYN, N. Y.

Čia veikimas pastaruoju laiku labai susilpnėjo. Čia randasi daug veikėjų, iš kurių galima būtų tikėtis ko nors, vienok kaip tik atbulai buna. Tie veikėjai netik kad neveikia, bet nei kitiems nepasako, kad reikia veikti. Tiesa, randasi apie pora draugų, kurie šiek-tiek veikia.

Man dabar prisimena draugų ir draugių veikimas Rockford, Ill. Tai nenuilstanti kovotojai! Tenai draugai ir draugės, užėjus reakcijai, nukentėjo daugiau, negu kurios nors kitos kolonijos darbininkai. Tenai turėjo nukentėti netik, kad darbo netekdami, bet ir kurie turėjo sudėję keletą centų del juodos dienos ar ligos, buvo priversti apsigynimui savęs atiduoti advokatam ir tiem, kurie juos ant parankos iš kalėjimo išėmė. Kitur gi, kur fondas arčiau buvo, tai tokioms išlaidoms gavo pinigų iš fondų netik advokatams ir kitiems išlaidoms, bet daugumas atsiėmė net ir už dienos-kitos nedirbimą. Draugai ir draugės Rockfordiečiai patįs vieni turėjo rupintis, negaudami iš niekur jokios paramos.

Butų malonu, kad kitų miestų, ypač Chicago, Ill. draugai paremtų Rockfordiečius, jeigu jų fonde randasi kiek pinigų.

Brooklyno ir New Yorko draugai ir draugės turėtų vyt lauk visus neveiklius savo narius (kuriuos galima pavadint centristsais). Veiklieji draugai pašilikę organizacijose daug daugiau nuveiks, negu laikydami savo tarpe neveiklius elementus, kurie kartais netik patįs nieko neveikia, bet ir kitiems trukdo veikti. Broliukas.

Liet. Moterų Progr. Susivienijimo Reikalai

L.M.P.S. PILD. K-TO PROTOKOLAS
Laikytas 7 d. kovo 1920, Brooklyn, N. Y.

Posėdyj dalyvavo Pild. Kom. narės: A. Jurevičienė, B. Bočkiutė ir K. Petrikienė. Patariamam balsu dalyvavo "M. B." red. J. B. Šukienė ir centro sekretorė E. N. Ješkevičiūtė.

Pirmininke išrinkta B. Bočkiutė.

Nuolatine Pild. Kom. sekretore paskirta K. Petrikienė.

1. Išklausius d. J. B. Šukienės raportą, kuri buvo pasiūsta pas Žilinskiutę reikale jos kaucijos užstatymo, nutarta atsišaukt į Žilinskiutę, kad ji pati atsilieptų ir bandyt su ja susitaikyt draugiškai. Jeigu ji neatsišauks, tuomet jieškot jos plačiau ir atiduot dalyką į valdišką teismą.

2. Busiančiai izdininkei nutarta kauciją pakelti iki \$3,000. Administratorę padėt po \$2,000.

3. Nutarta išsiuntinėti į kuopas lapelius, paaiškinant plačiau apie izdininkės pasitraukimą ir apie dabartinį izdo stovį. Lapelius parapint paskirta K. Petrikienė ir A. Jurevičienė.

4. Čekiai ir money orderiai, kurie buvo sulaikyti nuo seniau pas administratorę, o yra išpirkti Žilinskiutės vardu, nutarta pavest juos sutvarkyt d. K. B. Karosienei ir atsišaukt į vienuoliktą kuopą, kad kuopa iš savo tarpo paskirtų da porą draugių prie Karosienės.

5. Peržiūrėjus LMPS. 25 kp. protesto rezoliuciją ir III Raj. valdybos pranešimą reikale 25 ir 67 kuopų santykių, apsvačius visapusiškai dalyką, prieita prie sekančio išvedimo:

Kadangi kilę tarpe tų dviejų kuopų ypatiški nesusipratimai, kurie jau tęsiasi treti metai neša visam Susivienijimui nesmagumą ir kenkia tų pačių kuopų veikimui, tai Pild. Kom. nutaria dar kartą atsišaukt į tas besivaidijančias kuopas, kad jos susivienytų arba kaip-nors susitaikytų tar-

pe savęs. Jeigu kuri kuopa atsisakys vienytis arba taikytis, tuomet tą kuopą likviduot.

6. Knygelė, kuri paduota Literatūros Komitetui del apsvarstymo jos tinkamumo—"Šeimyna Socialistinėj Darbininkų Respublikoj", nutarta atspauzdint 7000. Kainą, jei tik bus galima padėt 5c.

7. Kadangi II suvažiavimas, kuris įvyko Philadelphijoj nutarė "Moterų Balsą" leisti du kartu į mėnesį kaip tik aplinkybės leis, tai nutarta suvažiavimo nutarimą įvykdyt gyvenime.

Kad pastačius "Mot. Balsą" finansiniai ant tvirtų pamatų, tai nutarta atsišaukt į visas LMPS. kuopas ir pavienes nares, kad jos pasistengtų pagelbėt padidint "M. B." izdą. Atsišaukimas parapint pavesta K. Petrikienei ir A. Jurevičienei.

8. Pradėjus "M. B." leisti du kartu į mėn. prenum. kainą paketi iki \$2.50,—balsavo K. Petrikienė ir B. Bočkiutė; kainą pakelti iki \$3.00—balsavo A. Jurevičienė.

9. Kadangi pradėjus "M. B." leisti du kartu į mėnesį, pasididins gvgubai darbas, ir augant organizacijos narių skaitliui, darbas taip-pat didėja, tai vienai ypatai jokiū budu nebus galima apsidirbti, todėl nutarta greitai kaip tik "M. B." pradės eiti du kartu į mėnesį, d. J. B. Šukienei pavest tik-tai redaktorės pareigomis rupintis, o administratorės, finansų sekretorės ir susinešimų sekretorės pareigas atlikti pavest atskirai ypatai.

10. Redaktorei ir nuolatinei sekretorei administratorėi mokėt algos po 25 dol. į savaitę. Sekr.-Admin. pusę algos mokėt iš LMPS. izdo.

Nuolatine sekretore-administratore nominuota d. E. N. Ješkevičiūtė. Jeigu ji neapsiimtų, tuomet stengtis surast kitą.

11. Nutarta apmokėt d. B. Bočkiutei antrame suvažiavime nutartą bilą \$50.00

už 1918 m. atliktą finansų raštininkės darbą.

K. Petrikienė,
LMPS. Pild. Kom. Sekr.

Sutinku su visais tarimais, tilpusiais protokole. Pradėjus leisti "Moterų Balsą" du kartu mėnesį, balsuoju pakelti prenumeratą iki \$2.50. Pakėlus augščiau, manau nebus taip geros pasekmės.

M. J. Ramanauskienė,

Balsuoju už tarimus: 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7. Kas dėl tarimo 8, tai pradėjus "Moterų Balsui" eiti daryk mėnes., kaina turėtų būti \$2.50 metams.

Balsuoju už tarimus 9, 10 ir 11.

Ks. Baltr.-Karosienė.
E. N. Jeskevičiūtė,
LMPS. Centro Sekr.

L. M. P. S. KUOPŲ VEIKIMO STATISTIKA 1919 METŲ.

Pradedant nuo sausio 1919 iki saus. 1920 m.

Susirinkimų laikyta 517. Prakalbų surengta 94. Paskaitų—36. Pasilinksminimo vakarų, balių ir tt.—176. "Moterų Balsas" išplatinta 5878 egz. Prenumeratos per kuopas "M. B." gauta 41. Literatūros parduota už \$461.38. Aukų surinkta \$834.14 sekantiems tikslams: LSS. Aps. Fondui ir šiaip politiškais prasikaltėliams; padengimui prakalbų lėšų, LSS. Agit. Fondui ir kitiems fondams; streikieriams, "Mot. Balsui", Škotijos moterims, M. Sasger, Moku, apskričiams, "Laisvės gynimo fondui" etc. Iš išdų aukauta \$1231.10 sekantiems tikslams: "Moterų Balsui", LSS. Ap-sigyn. Fondui, "Laisvei", LSS. namui, Laisvės gynimo fondui, Agitacijos fondui, "Mokui", Pol. prasikaltėliams, moksleiviams, "Rankpelniui", L. Statymo Bendrovei (? Red.), knygynam, apskričiam ir tt. Įplaukų kuopos turėjo \$7967.09; išlaidų—\$6323.17. Sausio 1 d. 1920 išduose buvo \$2529.47.

Blankas grąžino tik 40 kuopų.

L. M. P. S. NARĖMS.

Draugės:—

Beskaitliuojant LMPS. kuopų veikimo statistiką 1919 metų, sumaniau sulygtinti ją su 1918 metais ir pažiūrėti kiek daugiau nuveikta. Pasirodė, kad nėra kuo džiaugtis,—veikimas mažai kuomi skiriasi nuo perėtų metų.

Visų pirma, gyvuojančių kuopų turime 81, o blankas grąžino tik 40; reiškia tik pusė kuopų dalyvavo (tas pats ir su paskutiniu referendumu). Kodėl, draugės, taip yra? Tai yra mūsų didelis apsilaidimas!

Draugės, jūs turite žinoti, kad referendumas yra labai svarbus nuotikis mūsų organizacijos gyvenime, nes jis permaitina mūsų pirmesnes taisykles ir todėl kiekvienos narės pareiga yra dalyvauti kiekviena-me sprendime.

Prakalbų ir paskaitų surengta daugiau 1919 metais, bet turėjo būti dar daugiau.

Bet mano atydytą daugiau atkreipia "Moterų Balsas" platinimas. 1919 metais "M. B." išplatinta mažiau, negu 1918 m. (1918 m. išplatinta 6203 egz., o 1919 m.—5878). Tai labai blogas apsilaidimas. Iš to skaičiaus, kas 1919 m. išplatinta,—9 kp. išplatino 1460 egz. ir L. M. P. S. 1 kp. 1412 egz.—reiškia likusios 38 kuopos išplatino tik 2872 egz., kas išeina ant kiekvienos kuopos tik po 75 egz. per visus metus! Žinoma, kai kurios kuopos visai neplatino, kitos daugiau išplatino, bet abelnai imant, gauname viršų pažymėtų skaitlinę.

Prenumeratų "M. B." per kuopų agentus gauta tik 41. Pamišlykit,—iš 40 kuopų per metus laiko tik 41 prenumerata!

Na, tiek to, aš nenoriu jus peikti už tai, Jau tie metai praėjo, norėjau tik skaitlinėmis parodyti kaip mažai mes veikiame. Aš žinau, jūs pačios stengsitės šįmet pasidaryti daugiau.

Dabar pradėkime veikti kaip tik mes galime, kad gale šių metų statistikos blankos būtų malonu skaitliuoti.

Aš žinau, kad mes šiuos metus pradėjome daug blogesnėse aplinkybėse ir veiki-

mas yra sunkus šios reakcijos laikais, bet tas neturi mus trukdyti, bet priešingai, turime veikti juo daugiau, su didesnių pasišventimu. Dabar pas mus pasilieka tik tikros draugės, norinčios veikti. Garbės jieškotojos neranda mūsų tarpe vietos ir priverstos prasišalinti. Užtat mes turime eiti prie savo tikslo, nepaisant skaudaus ir dygliuoto kelio.

Apie 2 metai atgal, esame nutarę leisti "M. B." du kartu į mėnesį, bet ikišiol vis negalėjom įvykdinti. Dabar Pild. Kom. nusprendė įvykdinti ir neužilgo turėsime dvisavaitinį "Mot. Balsą".

Daug priklauso nuo jų draugės. Remkite "M. B." kaip tik galite,—aukomis ir prenumerata. Platinkite pavienius numerius. Gana laukti veiklesnių ir daugiau žinančių draugių,—mes pačios turime tokio mis likti!

Taigi, draugės, visos prie darbo!

E. N. Jeskevičiūtė,

LMPS. Centro Sekr.

PROTOKOLAS LMPS. VI RAJONO 4-tos KONFERENCIJOS.

Konferencija įvyko 21 d. kovo, 1920, Raškelių svetainėj, Frackville, Pa. Konferenciją atidarė org. d. M. Ramanauskienė 1:30 val. po pietų.

Išrinkta komisija mandatų peržiūrėjimui: d. M. Kaunienė ir d. O. Reiklienė.

Delegačių pribuvo nuo sekamų kuopų: 75 kp., St. Clair, Pa.—E. Mikalauskienė, M. Kaunienė; 90 kp., Girardville, Pa.—E. Reiklienė; 33 kp., Mahanoy City, Pa.—M. Sakalauskienė, O. Ješkevičienė; 36 kp. Minersville, Pa.—U. Janšaitienė, M. Zeikuvienė, M. Kancerienė; 77 kp. Frackvill, Pa.—T. Stanelienė; 62 kp. Shenandoah, Pa.—M. Menevičiūtė, M. Puzienė. Nepribuvo delegačių: 33 kp. M. Masiulevičienė; 77 kp. O. Kasparienė.

Viso atsilankė 11 delegačių nuo 6 kuopų. Taip-pat konferencijoj dalyvavo 5 VI Rajono viršininkės.

Pirmininke išrinkta O. Ješkevičienė,

pagelbininke M. Ramanauskienė, sekretore V. Samuolienė, pagalbininke U. Bagdonienė.

Skaitytas protokolas 3-čios konferencijos. Priimtas vienbalsiai be pataisymų.

Rajono valdybos raportai.

Organizatorės raportas priimtas.

Finansų sekr. išdavė raportą, kuris sutinka su išdininkės. Raportas priimtas.

Knygės raportas. Knygė negavus jokios literatūros nuo senosios knygės, vien tik ką LMPS. 33 kp. paaukavus VI Rajonui literatūros.

1. Nutarta Rajono organizatorei d. M. Ramanauskienei užmokėti reikalaujamą bilą \$3.97.

2. LMPS. 33 kp. įnešimas VI Rajonui, kad rajonas parupintų blankas del mokesčių, atidėta ant toliau.

3. Nutarta bilos pasiūsti LMPS. 62 kp., Shenandoah ir 33 kuopai, Mahanoy City, Pa. už plakatus, parupintus 36 kuopos, Minersville, Pa., del d. Venskuno prakalbų.

4. Nutarta apmokėti kelionės lėšos VI Raj. viršininkėms, kurios pribuvo ant konferencijos ir kad butų mokama kelionės lėšos ateityj.

5. Nutarta d. Darbininkui, kuris yra parašęs knygelę "Žodis į Moteris" ir paaukavęs rajonui, nupirkti rašomą plunksną. Patarta, kad kiekviena kuopa, kuri atjaučia tam, paaukautų kiek kuopa išgali. Jeigu kiek liks turto nuo pirkimo dovanos,—liks rajono izdui. Jeigu kiek truks, tai iš Rajono izdo dadėti nupirkimui dovanos. Tuo reikalu rupintis paskirtos dd. M. Sakalauskienė ir O. Ješkevičienė.

6. Nutarta, kad VI Raj. izdininkė butų padėta po kaucija.

7. Nutarta rengti maršrutą, pradedant nuo geguž. 1, 1920. Drg. M. Ramanauskienė paskirta susižinoti su kalbėtojais ir pranešti apie tai kuopoms.

8. Nutarta parengti išvažiavimą su įvairiais pamarginimais 27 d. birželio, 1920, Lake Side Parke. Bet jeigu atsitiktų bedarbės laikas, tai išvažiavimą atidėti ant

toliaus. Komisija, rupintis tuo reikalu išrinkta iš M. Sakalauskienės ir O. Ješkevičienės. Išvažiavimas bus vadinamas "Besikių Išvažiavimas". Kalbėtojum kviesti nutarta d. Venskuną; jei d. Venskunas neapsiima, tai kviesti kitą kalbėtoją, kokį bus galima gauti. Paskirta raj. org. susižinoti su kalbėtojais.

9. Deleгатės, dalyvavusios konferencijoj privalo pranešti kuopoms apie rengiamą išvažiavimą ir kad visos narės stengtųsi išgarsinti kuoplačiausia. Draugės, kurios mokinsis kokius veikalus, deklamacijas, monologus ir kt., kad praneštų sus. sekretorei, idant kelios ypotos nesimokintų tą patį.

10. Nutarta, kad kuopos, norinčios paskviesti organizatorę del paaiškinimo dalykų kuopai, kurios nepilnai supranta, kad tos kuopos apmokėtų organizatorei lėšas. Organizatorės lėšas, atgaivinant silpnai stovinčias kuopos ir naujai susitveriančias, rajonas apmokės iš savo izdo.

11. Nutarta per 5-tą konf., kuri įvyks spalio mėn, išrinkti delegatę į LMPS. suvažiavimą, kuris įvyks Boston, Mass.

12. Įnešta rezoliucija, kuri tapo vienbalsiai priimta.

Rezoliucija:

Kadangi Lietuvių Moterų Progresyvis Susivienijimas susideda vien iš proletarijų (darbininkų) moterų, apart kelių įsiskverbusių poniūčių iš smulkiosios buržuazijos abazo; ir

Kadangi šita organizacija užgyrė klesų kovą ir eina sykiu su viso pasaulio susipratusių proletariatu prie galutinio pasiliosavimo iš kapitalistinės vergijos;

Šitoks LMPS. padarytas žingsnis pirmyn prie pasiliosavimo iš kapitalistinės, buržuazinės vergijos mūsų poniutėms, permatančioms laimę vien tik buržuaziniam rojui, suteikė kinkų drebėjimą, kad jų laimė žus.

Norėdamas palaikyti tą supuvusią sistemą, jau atgyvenusią savo laiką, griebiasi kuobjauriausiais būdais sulaukyti (? Red)

ir tuom suardyti organizacijas. Tam viskam atlikti pasiėmė į pagalbą smalavirių geltonąją spaudą "Keleivį" su "Naujie-nom", kurie tai lapai nepavydi savo skiltyse išlieti visas srutas, dvokiančias provokacija prieš LMPS., kad atkreipti domą dabartinio laiko reakcijos žiaurumo, įvardija komunistų susivienijimu, nors LMPS. yra atskira nuo LKS. organizacija. Bet kapitalistinei klesai ir musiškiam smalaviriam yra baisiausia šmėkla. Delto ir vadina tuo vardu, prie kurio reakcija labiausia kabina-si. Taigi aišku, kad "Keleivio" paskutinį trupinį doros prarado, talpindamas tokius juodašimtiškai provokatoriškus užsiuolimus ant LMPS.

"Keleivio" N 10 telpa tas LMPS. šmei-žimas, užvardytas "Trukšmas Komunistų abaze". "Kel." teisindamas buvusią išdininkę E. H. Žilinskiutę, kuri stengėsi nunešti L. M. P. Sus. izdą į smalavirių abazą, nurodo jos aiškiausią nekaltybę už pasisavinimą izdo. Kur gi "Keleivio" dora? Už šitokią provokatorišką melagystę, LMPS. VI Raj. savo konferencijoj, Frackvill, Pa., griežtai protestuoja prieš "Keleivio" šmei-žimus ir reikalauja, kad toks geltonasis šlamštas nesirastų nė vienos progresyvės moteries name, nes tai yra darbininkų klesos pardavikas; kam tarnauja, lai ten ir eina. Šalin iš mūsų tarpo visi smalavirių geltonlapiai, klaidintojai darbininkų minių. Pažįstame mes jus iš jūsų darbų.

13. Antra rezoliucija vienbalsiai priimta:

Kadangi šiandien tarpe viso pasaulio proletariato ir buržuazijos verda kruvina kova už pasiliosavimą iš kapitalistinės vergijos,

Kadangi moterų darbininkų yra vienodi reikalai su vyrais,—todėl jos privalo dalyvauti toje klesų kovoj už darbo klesos pasiliosavimą.

Mūsų gi, LMPS. leidžiamas organas "Moterų Balsas" tą užduotį pilnai atlieka, vesdamas darbininkų klesos moteris prie klesinio susipratimo, kuris šiandien yra

svarbiausiu dienos klausimu. Redaktorė d. J. Benes-Šukienė, organą veda atsakančioj pakraipoj, todėl mes, LMPS. VI Raj. draugės didžiuojamės redaktorės tinkamumu ir gabumais, kad mūsų tarpe randasi tokia draugė.

Kadangi mūsų tarpe randasi maža dalėlė buržujų-patriočių, kurioms nemalonas darbininkų moterų progresavimas linkui klesų panaikinimo, todėl tos ponitės nusiuko į smalvirių abazą ir per jų leidžiamus organus šmeizia LMPS., "Moterų Balsą" ir jo redaktorę bjauriausiais užsiuolymais. Tokioms tai, ne mūsų klesos draugėms, LMPS. VI Rajono 6 konferencija išneša paniekos rezoliuciją, ir velija joms eiti prie savo plauko poniūčių-buržujų. Tarpe mūsų darbininkų tokios nereikalingos.

Redaktorei d. J. Benes-Šukienei tariame ačiu už jos nenuilstantį pasišventimą. Linkime jai eiti tuo keliu, kurį pasibriežė. Mes jaja ir jos darbais didžiuojamės, kad turime ištikimą draugę savo tarpe.

14. Nutarta, kad draugės paaukautų nors kiek Kalinių ir Deportuojamų Šelpimo Fondui. Aukavo: O. Ješkevičienė \$1.00, T. Staneikienė \$1.00; smulkių surinkta \$3.10. Išviso \$5.10.

15. Nutarta sekanti konferencija laikyti St. Clair, Pa., rugsėjo mėn. 1920.

Konferencija uždaryta kaip 6:30 vak. Pirmininkė Ona Ješkevičienė. Sekretorė V. Samuolienė.

RAPORTAS IŠ L.M.P.S. 14 K. VEIKIMO nuo 12 d. sausio 1918 m. iki 12 d. saus. 1920.

Susirinkimų laikyta 12 mėnesinių ir 1 ekstra. Surengta sekančios pramos: du baliai, 1 teatras su pamargininiais apvaikščiojimui darbininkų šventės Pirmosios Gegužės; surengta 2 piknikai,—vienas rajono naudai ir 1 kuopos naudai. Surengta draugiškas vakarėlis Agitacijos Savaitės laiku. Visi parengimai pilnai nusisekė. Iš izdo paaukauta pinigų įvairiems tikslams: "M. B." fondan \$10.00, Agit. fondan

\$10.00, Apsig. fondan \$10.00, Škotijos politiškiųjų prasikaltėlių badaujančioms šeimynoms \$10.00. LMPS. V Rajonui likęs nuo pikniko pelnas \$13.55. Viso aukauta \$53.55. "Moterų Balsas" išparduta 240 egzempliorių. Rajono išleistos literatos partraukta už \$7.50; paskleista tukstantis lapelių "Lietuvių armijai". Partraukta platinimui "Rankpelnio" po 25 egz. kas savaitė. Surengtos dvejios diskusijos. Nusiųsta 2 deleg. į LMPS. V Raj. konferenciją. Partraukta literatos už \$10.00. Išparduota liter. už \$18.70. Parsitraukta kuopai pereitų metų "Mot. Balsas" kompletas. Prisidėta prie palaidojimo LSS. nario, nuperkant gėlių vainiką už \$50.00. Išrinkta korespondentė.

Narių pilnai užsimokėjusių yra 16. Naujų prisirašė 5, išvažiavo 1, atsisakė 1. Pinigų izde yra apie \$40.00. Išrinkta nauja valdyba 1920 metams: org. M. Bigienė, sekret. V. Vyturienė, fin. sekr. M. Masiulevičienė, kasierė F. Katinienė, knygė N. Davidoniūtė, korespondentė S. Tarvydaitė.

Linkiu daug, daug nenuilstančios energijos naujai valdybai dirbti karštai dėl apšvietos dar tamsybės aplėbtų sesučių ir dėl visų proletarų išsiliuosavimo iš po kapitalistinio jungo. Darbas atneš naudą, tik dirbkim su vilčia. S. Tarvydaitė.

Buvusi LMPS. 14 kp. raštininkė.

LMPS. 16 KUOPOS MET. RAPORTAS. Springfield, Ill.

Iš mūsų miesto nesimato "Moterų Balse" korespondencijų ir kitokių pranešimų apie moterų veikimą. Todėl ir pabriešų dabar apie mūsų veikimą 1919 metais.

Pirmiausia buvo surengtas teatras, kuris atnešė geras pasekmes. Paskui buvo trejos prakalbės; kalbėjo d. Jukelis vieną sykį ir d. Jurgelionienė du sykiu. Surengta šeši lavinimosi vakarai. Balių surengta 4.

Aukauta iš kuopos izdo sekantiems tikslams: "Laisvės" 5 šėrai—\$25; "Moterų Balsui" \$10; Apsigynimo fondui \$50; Morkaus bylai \$10; Namo fondui \$10; Litera-

turai \$25; Agitacijos fondui \$15. Viso \$145.

Linkiu draugėms nenustoti energijos, ir darbuotis šiais metais da labiau, negu pe-reitais.

Kuopos valdyba: Org. M. Lagunienė, 1520 Pennsylvania Ave.; izd. T. Trainienė, 1613 E. Carpenter St.; fin. sekr. Nel. Balnaitė, 1629 Loveland Ave.; prot. sekr. Z. Kirsnitskienė, 2044 Peoria Rd. N. Balnaitė.

PASEKMĖS L. M. P.
S. REF. I, 1920 m.
Knygų leidimo
klausimu.

PASEKMĖS L. M. P.
S. REF. II, 1920 m.
Įstaigų perskyrimo
klausimu.

kp.	už	prieš	už	prieš	narių dalyv.
1	11	—	11	—	11
2	12	—	13	—	13
4	15	—	15	—	15
8	19	1	1	19	20
10	10	—	10	—	10
12	13	—	—	13	13
14	9	—	9	—	9
17	13	—	8	—	29
22	15	—	15	—	16
23	9	—	9	—	9
24	16	—	—	10	16
25	17	—	17	—	21
26	19	—	15	3	20
27	12	—	12	—	12
28	10	—	10	—	10
33	6	—	6	—	6
34	11	—	2	9	11
36	9	—	9	—	9
37	7	—	4	3	7
38	16	—	15	1	16
40	10	—	10	—	10
42	6	—	5	1	6
47	9	—	9	—	9
48	9	—	1	6	9
50	6	—	6	—	6
51	5	—	5	—	5
57	7	—	7	—	7
60	9	—	9	—	11
62	—	7	3	4	7
64	4	—	4	—	4
65	13	—	13	—	13
66	6	—	—	6	6
70	12	—	12	—	12
72	14	—	14	—	14
74	5	—	5	—	5
75	8	—	6	2	8
78	6	—	6	—	6
86	12	—	—	12	12
90	5	—	5	—	5
Pav.	1	—	1	—	—
	396	8	302	89	429

Pagal augščiau tilpusią skaitlinių lentelę, pasirodo, kad Referend. I priimtas 396 balsais už ir 8 b. prieš. Tokiu būdu įstatymas aprubežiuojantis išleidimo knygų kainą lieka atšauktas.

II Ref. priimtas 302 (prieš balsavo 89), kuriuomi atšaukiama įstatymas reikalaujantis suvienijimo redaktorės, administratorės ir finansų sekretorės įstaigų. Vieton to įstatymo įeina galėn įnešimas reikalaujantis suvienyt administratorės ir abiejų sekretorių įstaigas, užlaikant dvi darbininkes.

Neįskaitytos 67 ir 89 kpp. balsavimo blankos, kadangi jos negerai išpildytos. 49 kp. pavėlavo prišūsti.

E. N. Jeskevičiūtė,
LMPS. Centro Sekretorė.

LAWRENCE, MASS.

Kovo 28 d. LMPS. 8 kp. surengė teatrą, kurio visas pelnas paskirtas sušelpimui politiškų kalinių. Publikos buvo neperdaugiausia, bet pelno šiek-tiek liks. Apie patį teatrą tiek turiu pasakyti: sulošta dvi komedijos—"Gudri našlė" ir "Čigonė". Atvaizdino vidutiniškai. Kai-kurie aktoriai pusėtinai gerai lošė, išskyrus mažus trukumus. Tik pats veikaliukai be jokios vertės, ir tik gaila laiko ir darbo tokių veikalų mokinimuisi. Ar negeriau butų statyti scenoje gerus, prakilsesnius veikalus, dėl kurių tiek daug darbo padėti negaila. Nors, tiesa, mūsų publika neapsipazinus su daile, nemoka suprasti gerų veikalų. Bet ar ne mūsų užduotis ir priedermė yra supažindinti ją su tuom, ko ji nepažįsta. Mes daug dirbam, kad ją supažindinti su politika, įskiepyti joje supratimą, pažinimą savų reikalų. Bet apart to, dar mes turim supažindinti ją su daile ir išauklėti jų sielose dailės supratimą. Todel aš patarčiau L. M. P. S. 8 kp. mesti tuos tuščius veikaliukus, kurie jokios dvasiškos naudos neatneša, o statyti didesnės vertės veikalus.

LMPS. 8 kp. yra skaitlinga nariais, gali daug ko gero nuveikti visuomenės dirvoj. Kuopa nutarė statyti scenon didelį veikalą "Iš Meilės". Taipogi rengiamos prie apvaikščiojimo Pirmos Gegužės. Gerai, kad draugės nesėdi sudėjusios rankas.

Šilo Gegutė.

VIEŠAS PAPEIKIMAS.

Kadangi M. Baltuškiene, budama L. M. P. S. I Rajono organizatorė, bandė primesti savo neatsakantį pareigų atlikimą (kas dėl tuo laiku rengiamo rajono prakalbų maršruto ir tt.), rajono sekretorei A. Šalčiuvienei, tai šiuomi išnešame M. Baltuškienei, kaipo buvusiai L. M. P. S. I Rajono organizatorei, viešą papeikimą už tokį pasielgimą.

LMPS, I Rajono konferencijos, įvykusios gruodžio 22 d., 1919, Paterson, N. J., išrinkta komisija:

M. Undžienė,
M. Griciunienė.

**LMPS. CENTRO IŽDO
APYSKAITA.**

Įplaukos balandžio mėn. 1920 už narines, įstojimą ir mokesčių knygeles.

kp.	
40.	Lewiston, Me. 5.25
23.	Binghamton, N. Y. 3.60
34.	Fitchburg, Mass. ... 3.30
38.	Paterson, N. J. 3.70
29.	Chicago, Ill. 12.55
75.	St. Clair, Pa. 1.35
414.	Akron, Ohio 7.40
70.	Racine, Wis. 5.10
4.	Elizabeth, N. J. .. 6.00
1.	Brooklyn, N. Y. .. 23.45
60.	N.S. Pittsburgh, Pa. 7.95
65.	Rumford, Me. 4.20
8.	Lawrence, Mass. 15.30
54.	Scranton, Pa. 9.15
49.	Brighton, Mass. ... 10.20
9.	Chicago, Ill. 6.50
86.	Herrin, Ill. 2.85
5.	Rockford, Ill. 4.05
12.	Waterbury, Conn. 6.45
61.	Lowell, Mass. 5.60
22.	Montello, Mass. ... 11.85
10.	Newark, N. J. ... 28.55
66.	Los Angeles, Cal. 4.05
41.	Akron, Ohio 1.45

15.	Ansonia, Conn. ... 4.50
88.	Pittston, Pa. 4.90
30.	Bridgewater, Mass. 3.70
Mokestis pasiūstos E.	
Žilinskiutei.	

9.	Chicago, Ill. 4.90
43.	Tamaqua, Pa. 1.50
9.	Chicago, Ill. 1.35
89.	Milwaukee, Wis. 2.55
16.	Springfield, Ill. .. 5.85
Viso \$219.10
Buvo izde \$2,279.26

Viso \$2,498.36
J. B. Šukienė,
LMPS. Cent. Fin. Sekr.

RED. ATSAKYMAI.

S. Suvalkietei.—Juokas “Ant laivo” visai nejuokingas, netilps.

M. Žaldokui.—Straipsnelį įdėsi. Eilutės persilpnos; negalime sunaudot.

Girtuoklio Viktei.—Vaizdelį prie progos sunaudosime; ačiu.

M. Bacevičienei.—Eilutes “Dingo Jaunystė”, sunaudosime; ačiu.

A. J.—Suvėlinot prisiūst; tilps sekanciam numeryj.

J. Aceriui.—Eilutės “Gegužinės Rytas” persilpnos, negalime sunaudot. “Svajonės” prie progos sunaudosime, ačiu.

Joniškeičiui.—“Moters ir Vergija” sunaudosime, ačiu.

Ursulei R. L.—Jūsų daina persilpna spaudai, negalime sunaudot. Mintis labai gera, bet nėra ritmo nei rymo. Rašinėkite šiaip žinutes. Eiles rašant būtina reikalinga žinot eiliavimo taisyklės.

NUO ADMINISTRACIJOS.

Meldžiame visų, kas tik

siunčia pinigų “Moterų Balsui”: prenumeratą, bilas apmoka, arba aukas,—išrašyt čekius ar money orderius “Moterų Balso” vardu, o ne LMPS., ar kieno kito vardu. Dažnai gauname čekius ar money orderius L. M. P. S. vardu, centro izdininkės, Šukienės ar kieno kito. Šitokios klaidos padaro labai daug nesmagumo ir darbo. Prisieina siuntinėt tuos čekius centro izdininkei indorsyt juos ir tt.

“M. B.” izdas yra atskiras nuo LMPS. izdo, todėl “M. Balsui” skiriamus pinigų visada reikia siųst “M. B.” vardu ir adresu.

“M. B.” Adm.

KAS REMIA “M. BALSĄ”

T. Martin, Lynch Mines, Ky. prisiuntė \$1.00 “M. B.” fondan.

K. Tološienė, Steger, Ill. prisiuntė prenumeratą ir 75c aukų “Moterų Balsui”.

LMPS. 13 kp. So. Boston, Mass. prisiuntė pusę pelno savo surengto baliaus —\$17.00.

LMPS. 29 kp., Chicago, Ill. surengė “Moterų Balsui” naudai vakarėlį; pelno liko \$40.00, kuriuos ir prisiuntė “M. B.” fondan.

Viso ši syki suaukauta \$58.75.

Širdingai ačiu už paramą.
“M. B.” Admin.

**KĄ MANO “M. B.”
SKAITYTOJAI?**

Drg. Kazakevičienė mums rašo:

Gerb. Drauge:
Prisiunčiu vieną dolerį už

“Mot. Balsa”, kurio jau seniai prenumerata pasibaigė. Taipogi kartu padėkavoju už nesulaikymą siuntinėjimo tokio brangaus laikraščio, kaip “Mot. Balsas”, kuris skelbia teisybės žodį ir neša tikrą apšvietą darbininkų klesai, o ypatingai del moterų. Tai tikras šaltinis apšvietos!

LMPS. VI RAJONO VALDYBA 1920 M.

Org. M. Ramanauskienė, 249 S. Fourth St., Minersville, Pa.

Prot. Sekr. U. Bagdonienė, 237 S. Fourth St., Minersville, Pa.

Fin. Sekr. U. Samuolienė, 463 North St., Minersville, Pa.

Izd. O. Dubosienė, 512 N. Pine St., Mahanoy City, Pa.

Knygė J. Čiudinienė, Box 496, Minersville, Pa.

BALTIMORE, MD.

Kovo 3 d. LMPS. 28 kp. aukavo iš savo izdo sekančiams tikslams: “Mot. Balsui” \$30.00; sušelpimui kalinių \$25.00; “Rankpelniui” \$5.00.

Tai yra puikus pavyzdys ir kitoms kuopoms.

M. J. Stanienė.

LMPS. 42 KP. VIRŠININKIŲ ADRESAI.

Prot. rašt. Ant. Sholiunienė, 126 View St., New Haven, Conn.

Fin. sekr. O. Latvėnienė, 69 View St., New Haven, Conn.

Izd. Anelė Stakionienė, 209 Willow St., New Haven, Conn.

DARBININKIŠKAS ŽURNALAS.

Greitu laiku (apie pradžia birželio) išeis puikus darbininkiškas mėnesinis žurnalas “Rytas”, apie 64 pusl.

Patartina visiems darbininkams ir darbininkėms užsiprenumeruoti tą laikraštį, nes jis ištikimai gins darbininkų reikalus. Metinė prenumerata \$3.00. Meldžiame siųst prenumeratą sekančiu adresu: **Rytas, 705 Wallace St., Philadelphia, Pa.**

PHILADELPHIA, PA.

LMPS. 80 kp. rengia linksmą koncertą ir baliu, kuris įvyks 1 d. gegužės Lietuvos Tautiškoj svetainėj, 928 E. Moyamensing Ave. Pradžia 7 val. vakare. Tai bus paskutinis ir smagiausias balius šį pavasarį. Grieš Latvių orkestra, dainuos choras, bus ir pora puikiai išsilavinusių solistų, bus perstatyta gyvi paveikslai. Žodžiu sakant, rengiamas labai puikus programos, kuris užganėdins publiką.

Nepraleiskite šios progos, nes tai paskutinis parengimas šį pavasarį, kuriame galėsite linksmai praleisti vakarą.

Kviečia Komisija.

PRANEŠIMAS.

“Meilės ir Šeimynos”, geriausio pas lietuvius mėnesinio meilės, šeimynos, mokslo, dailės ir juokų žurnalo, naujas numeris jau išėjo. Reikalaukite pažiūrėjimui, siųsdami ioc. Adresuokite: **Meilė ir Šeimyna, 2023 St. Paul Ave., Chicago, Ill.**

(Apg.)

VISIEMS “MOT. BALSO” PRENUMERATORIAMS.

Visi “M. B.” prenumeratoriai, kurių prenumeratos pasibaigusios, malonėkite atnaujint, nes kitaip busime priverstos sulaukyti laikraštį. Kas turi prie savo antrašo ant “M. B.” sekančius ženklus: (4-20) 5-20) (6-20) (7-20), tu prenumerata yra pasibaigus. Pirmoji skaitlinė reiškia numerį, su kuriuo pasibaigia prenumerata, o antroji—metus.

PRANEŠIMAS.

LMPS. 53 kp. susirinkimai įvyksta kas trečią nedėdienį kiekvieno mėnesio. Susirinkimai buna pas d. Kulpanienę, 313 Carver St., 2 val. po pietų. Todėl draugės malonėkite visos pributi į laiką.

1920 m. kuopos valdyba: Org. O. Miliauskienė, 139 Valnut St.

Prot. rašt. O. Krutulienė, 148 Valnut St.

Fin. rašt. A. Kulpanienė, 343 Carver St.

Izd. R. Bagdonienė, 205 Migina St. O. Krutulienė.

PAJIEŠKOIMAS.

Pajieškau moteries del apžiurėjimo kambarių ir vienos ypatos. Darbo nedaug. Skalbiniai atiduodami į skalbyklą. Visą laiką gali užsiimti sau patinkamu darbu savo naudai. Duodu pragyvenimą ir drabužį, ir turi but pilna šeiminkė. Gali atsišaukti kokia nelaiminga moteris. Kreipkitės laišku šiuo adresu:

Mr. D. S-kus, N. E. 2624 St. Clair Ave., Cleveland, O.